

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΛΑΘΟΣ

O dignitosa coscienza e netta
come l'è picciol fallo amaro morso.
Dante. Purg. III. 7—8.

Ήταν Μέγα Σάββατο, δύο ώρες νά ζημερώση· εις τὸ μικρὸ προαυλὶ μιᾶς κατοικίας χαμηλῆς, εἰς τὴν ἄκρην καὶ ἀνάμερα τοῦ χωριοῦ, ἡ Μαρία ἐδοθηούσε τὸν ἄνδρα της· νά φορτώσῃ τὸ ἄλογό του μὲ λάδι ἀπὸ τὸ ὕστερο ἄλεσμα ἐκείνης τῆς καρποφορίας.

— Μὴν ἀνησυχῆς ἂν νυκτώσω, τῆς εἶπεν· ἔχω πολλὰ πράγματα νά τελειώσω εἰς τὴν πόλιν.

— Μὴ λησμονήσῃς τὸν καλὸν ἄνθρωπον, ὅπου σ' ἐκυνήγησε τόσον ἐρέτος, μὴν ἔχοιμε πάλι βέβηλα.

— Νὰ μὴν ἀνακατόνεσαι εἰς ταῖς δουλειαῖς μου σοῦ τὸ εἶπα ἐκάτῳ φοραίς.

Καὶ μὲ τοῦτο ὁ Πέτρος ἐκίνησε τὸ ἄλογο φορτωμένο καὶ κατέβη προφυλακτικὰ τὸ λιθόστρωτο μονοπάτι, ποῦ μὲσ' ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔβγαινε εἰς τὸν δημόσιον δρόμον.

Ἡ πρώτη εἰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, μὲσ' ἀπὸ τὴν θύραν καὶ ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἐφώτιζαν τὸ φτωχικὸ ἐκεῖνο χαμῶγι καὶ τὰ ὀλίγα σκεύη του, ἓνα μικρὸ βουσί, ἓνα σκαρόνι, μίαν καπάσα, ἓνα τραπέζι· καὶ δύο καθίσματα· εἰς τὸ ἓνα πλάγι εἶχαν τὸ κρεβάτι καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὴν γωνίστραν. Ἡ Μαρία ἐβάλλθη ἀμέσως νά κάμῃ τὴν ἐργασίαν τῆς παραμονῆς· ἐσάρωσε τὸν πάτον, ἐξοράχνας τὴν σκέπην, ἐξεσκόνισε ὅλα τὰ σκεύη, ἐγέμισε τὸ καντήλι τῆς Παναγίας, ἔβαλε καθορὰ σεντόνια εἰς τὸ κρεβάτι καὶ ἐπάνω τὸ καλύτερο πάλλωμά της· κατόπιν ἔλλαξε καὶ αὐτὴ, ἐκάθισεν εἰς τὸ κατώφλι καὶ ἔστεικε συλλογισμένη.

«Μὰς λαίπει», ἔλεγε, «ἀπὸ τὸ Πάσχα· ἔφθασε ἡ Λαμπρὴ καὶ εὐοίσκεται ἀκόμα εἰς τὰ ξένα, καὶ ἔχοιμε ἓνα μῆνα ὅπου δὲν ἐπιόσαμε γραμματὰ του· ὅταν τὸν εἶχα κοντὰ μου, ἔβαζε τὸ χρυσὸ μου παιδί τὸν καλὸν του λόγον καὶ ἡμέρονε ἡ παραξενιὰ τοῦ πατρός του· ἦ! πόσο θὰ τοῦ πονῆ νά περῶν ταῖς καλαῖς τούταις ἡμέραις μακριὰ ἀπὸ τὴν μαννούλα του. Τὰ θηλυκὰ

τί θὰ μοῦ κάμουν, τὰ καμμένα; κακοπανδρεμένης καὶ ἡ δύο ὑπομονή, ἔχει ἀκόμη σφράντα ἡμέραις νά κάμῃ στοχασιότης· ἄμα γυρίσῃ, θὰ εἶναι ὅλα καλά. Πάσχασε μὲ τὴν εὐχή μου, παιδάκι μου».

Αὐτὰ ἔλεγε με τὸν νοῦν της ἡ Μαρία καὶ ἐδάκρυζε· εἰς τὸ πρόσωπὸ της, ὅπου ἄλλοτε εἶχε βασιλεύσῃ τὸ κάλλος καὶ ἡ φαιδρότης, ἐφαίνοντο ἐκεῖναις ἡ στερεαῖς καὶ ἀσθηραῖς γραμμαῖς, ὅπου ἀγάλη ἀγάλη χαρακόνει τὸ πρόσωπο γῆρας, ὁ κόπος, ὁ πόνος καὶ ἡ χριστιανικὴ ὑπομονή.

Ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ της ἐξῆρνα τὴν ἐσθήκως ὁ ἦχος ἀπ' ὅλα τὰ κωδωνοστάσια τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ χωριοῦ· ἦταν ἡ Ἀνάστασις· διότι εἰς τὴν Κέρκυραν, τὸ Μέγα Σάββατο, τέσσερες ὥρες ἀπὸ ἀνατείλῃς ὁ ἥλιος, ἀπ' ὅλαις ταῖς ἐκκλησίαις τῆς πόλεως τὸ χαρμόσυνο μήνυμα, ὡς ηλεκτρικὴ σπῆθα, περᾶ εἰς τὰ σιμοτινὰ χωριά καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἕως εἰς τὰ ἀκρινώτερα τῆς νήσου, ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν ἐννενηντα χωριῶν σχεδὸν εἰς τὴν ἰδίαν στιγμὴν πανηγυρίζουν τὴν Ἀνάστασιν μὲ κωδωνοκρουταῖς καὶ τουρειαῖς. Ἡ Μαρία ἐσφόγγισε τὰ δάκρυά της, ἔλαχε τὸν στυρόν της καὶ ἐκίνησε πρὸς τὴν πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν νά παρευρεθῆ εἰς τὴν ἄγιαν τελετήν.

Τὸ ἐσπέρας ὁ ἄνδρας της ἐφθασε ἀπὸ τὴν πόλιν. «Λάβε», τῆς εἶπε «τὰ χρυσάφια σου· τὰ σήκωσα ἀπὸ τὸ Κατάστημα! νά τὰ φορέσῃς αὐριο· ἔστειλε καὶ δεκαπέντε δραχμαῖς τοῦ Ἀντωνάκη μας νά καλοπεράσῃ αὐταῖς ταῖς ἄγιας ἡμέραις· θὰ ταῖς λάβῃ τὴν Νεὴ Δευτέρα· μὰς γράφει ὅτι εἶναι καλά, καὶ μὰς εὐχεται καλὴν Λαμπρὴν· πάρε τὸ γράμμα νά τοῖ φυλάξῃς μὲ τὰ ἄλλα».

— Καλὴν φώτισιν σοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός· λέγω γιὰ τὸ παιδί μας, ἔχι γιὰ τὰ χρυσάφια μου· εἰς περασμέναις ἡμέραις, ὡσάν νά κ' ἐγώ, ἐζήλευα νά τὰ φορῶ· χιμῆ τώρα... καί, ὕστερα, ἔμαθα ἀπὸ πολὺν καιρὸν νά τὰ ἔχω εἰς τὸ Κατάστημα· κύτταξε πῶς ἐμαύρισαν τὰ μακρυμένα.

Καὶ ἀμέσως ἐβάλλθη νά ξεσκονίσῃ τὸ μαῦρο
(1) Κατάστημα. Τὸ λεγόμενον Ἐνεγυροδανειστήριον, (Mont de Piété) δανίζει ἀνεὶ ἐνεχύρου πρὸς 6 τὰ 100.

(1) Τὸ προκείμενον διήγημα, εἰς τὰ κυριώτερα πραγματικὰ σημεῖα, ἔχει ἱστορικὴν τὴν ὑπόστασιν· τὸ γεγονός συν-ἔβη πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν.

(2) Πάσχα λέγουσιν οἱ χωρικοὶ μὰς τὰ Χριστούγεννα, καὶ Λαμπρὴν τὸ Πάσχα.

βελουδένιο χρυσοκέντητο πεσελί, να τρίψη ταις ασπμοχρυσωμέναις φούμπιαις, τὰ ἀσημένια σκολαρίκια, τὸν χρυσὸν λαϊμόν, ταις χρυσαῖς περόναις τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ δακτυλίδια. Καὶ ἐνῶ ἔκαμνε αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, αἰσθάνετο ὅτι ἐπιάνετο ἡ καρδιά της.

«Παναγία μου», ἔλεγε μέσα της, «κάμε νὰ ἔχη καλὸ τέλος τούτη μου ἡ χαρὰ· δὲν ἐπερίμενα τόσην καλοσύνην ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου· θὰ τὸν ὠδήγησε ἴσως ὁ καλὸς μου πνευματικὸς· καὶ ὅμως ἐγὼ ποτὲ μου δὲν ἄνοιξα τὸ στόμα νὰ παραπονεθῶ γιὰ ταις κακοτροπίαις τοῦ συντρόφου μου· γνωρίζω πόσαι φροντίδαις, πόσα βήσανα ἔχουν αὐτοὶ οἱ δύστυχοι ἄνδρες· εἶναι ἀναγκασμένοι, εἰς τὴν ἀνέσπδην, νὰ χρεωθῶν γιὰ τὸ θεόψωμο, καὶ συμβαίνει πολλαὶς φοραὶς, γιὰ ταις ἀμφοτίαις μας, εἴτε ἡ ὄστρια νὰ χαλάσῃ τὸν καρπὸν, ἢ εἴτε τὸ κρὸ ἀπριλιάτικα νὰ κάψῃ τὰ σταφύλια μὲς τὸ ἄνθισμά τους· καὶ τότε ὁ τοκογλύφτης τοὺς φοβερίζει μὲ φυλάκισιν γιὰ νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ τοῦ γράψουν τὸ ἕνν δέκα, εἰκοσι, πενήντα—ὦ! ἢ μαύραις ψυχαῖς, διάδικον νῆχουν τὸν Θεόν—καὶ ὕστερα οἱ ἄνδρες μας ἀγριεύουν, μᾶς μακλώνουν ἄδικα γιὰ τὸ παραμικρὸ—ὦ! ἢ φτώχεια γενεῖ τὴ γριβίνα. Πόσαις φοραὶς αὐτὰ τὰ χρυσάφια, αὐτὸ τὸ πεσελί μου, τούτη ἡ καυμένη μου ποίτικα, ἐχρησίμευσε γιὰ νὰ σηκώσωμε ἀπὸ τὸ Κατάστημα καμμιὰ πενήντα δραχμαῖς, γιὰ νὰ μὴ σαπῇ ὁ ἄνδρας μου εἰς τὴν φυλακὴν. Ἄ! νὰ περάσουν γλήγορα αὐταὶ ἡ σαράντα ἡμέραις, νὰ γυρίσῃ τὸ παιδάκι μου, νὰ μᾶς βοηθήσῃ».

Ἡ καυμένη της προίτικα! Ὅποιος δὲν γνωρίζει τὴν ἐξοχὴν τῆς Κερκυράς θὰ παραξενευθῇ ν' ἀκούσῃ ὅτι ἡ γυναῖκες συνήθως φέρνουν μόνην τους προίτικα καμμιὰ διακοσαριά δραχμαῖς χρυσάφια καὶ κάποτε δύο ἢ τρεῖς ελαιόδενδρα ἢ ἕνα ἢ δύο τσαπιῶν ἀμπέλι, εἰσόδημα δέκα δραχμῶν τὸν χρόνον· ἀλλὰ ἡ θαυμαστὴ χωριανὴ φέρνει μὲ τὸ σῶμα της τὸ εὐρωστο καὶ μὲ τὴν εὐγενικὴν ψυχὴν της θεσκαρὸν ἀτίμητον εἰς τὴν οἰκογένειαν ὅπου ἔρχεται νόμφη καὶ ἀγογγύστως ἐργάζεται καὶ κοπιᾷ· καὶ ὅταν συμβαίη νὰ χρεώσῃ μὲ ἀνήλικα παιδιὰ, τότε μὲ τὸ προνοητικὸν της πνεῦμα, μὲ ὑπεράνθρωπον ἀγῶνα κυβερνᾷ τὴν οἰκογένειαν, καὶ ἄπειρα ἔχομε παραδείγματα, ὅπου γυναῖκα χήρα ἀνάστησε σπίτι ζεπατωμένον.

Ἐπέρασσε τὸ νιοδδύμαδο ἡσυχα κ' ἐξημέρωσε ἡ δευτέρα. Ὁ Πέτρος ἀναχώρησε γιὰ τὴν πόλιν νὰ φέρῃ τροφίμα γιὰ τοὺς ἐργάταις εἰς τὴν σκάψιμο τῶν ἀμπέλων· ἢ πολλαὶς καὶ συχναὶς βροχαῖς τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς καὶ κατό-

(1) καὶ ἡ πόλις τὸν ελαιόκαρπον, ὡς τὸ κυριώτερον προϊόν τῆς Νήσου.

πιν ἡ ἐορτάσιμαὶς ἡμέραις εἶχαν ἐμποδίσῃ αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία γίνεται τακτικῶς τὸν Φεβρουάριον καὶ τὸν Μάρτιον.

Τὸ μεσημέρι ἡ Ἐλένη ἦλθε νὰ εἶρῃ τὴν μητέρα της.

«Μάννα», τῆς εἶπε, «νὰ λυτρώσῃς τὸ σπίτι μου· τὸ παιδί μου ἐξημέρωσε χειρότερα, ὅλο τὸ κορμάκι του εἶναι φωτιά, παραλογαί· ἔχομε ἀνάγκην ἀπὸ ἱατρὸν καὶ φάρμακα.

— Τί νὰ σοῦ κάμω, παιδί μου· τὸ γνωρίζεις πῶς περνᾷμε· ὁ καρπὸς ἐσώθηκε· ἂν μᾶς ἐμείναν ὀλίγα λεπτά, αὐτὰ μᾶς χρειάζονται νὰ πλερώσωμε ἐργάταις γιὰ τ' ἀμπέλι· μᾶς λείπει τὸ μονάκριθό μας παλληκαρι, καὶ ὁ Πέτρος δὲν προθυμᾶται νὰ τὰ σκάψῃ μόνος του, ἂν καὶ τὸν βοηθῶ κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου τὰ παιδιὰ μας πηγαίνουν στρατιώταις, παίνομε κ' ἐμεῖς ἡ γυναῖκες τὸ τσαπί.

— Μάννα, σπλαχνίσου μας· δὲν ἔχομε πενήντα καὶ μᾶς χρειάζονται αὐριο ἀμέσως δεκαπέντε δραχμαῖς γιὰ τὸν ἱατρὸν καὶ δέκα γιὰ τὸ ἀμάξι, χωρὶς τὰ φάρμακα καὶ ὅ,τι ἄλλο διορίσῃ.

— Καὶ ποῦ νὰ τὰ εἶρω, παιδί μου· ὁ πατέρας σου, εἰς τούτην τὴν ἐσοδείαν, εἰς ἀρρομῆς ὅπου ἦταν ὀλίγη ἡ καρποφορία, δὲν μοῦ ἔφησε τὰ ὑστερομαζώματα, καθὼς ἦταν ἡ παλαιὰ συνήθεια νὰ τ' ἀφίνουν τῶν γυναικῶν γιὰ νὰ ἔχουν καὶ αὐταὶ ὀλίγα λεπτά εἰς τὴν κασέλα τους.

— Ἀμμή σοῦ ἔφερε ἐφέτος τὰ χρυσάφια σου· κάμε τὸ καλὸ νὰ μοῦ τὰ δώσῃς γιὰ κανένα μῆνα νὰ τὰ βάλω μ' ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα τὰ δικά μου εἰς τὸ Κατάστημα, νὰ οἰκονομήσωμε αὐταὶ ταις δραχμαῖς· εἰς τὴν Ἀνάληψιν δὲν θὰ ἔχῃς ἀνάγκην νὰ τὰ φορέσῃς· μάννα, κάμε το, ἂν μ' ἀγαπᾷς.

— Δὲν τὸ ἔλεγα ἡ δύστυχη ὅτι αὐτὰ τὰ χρυσάφια θὰ μοῦ γίνουν φαρμάκι; Εἶσαι βέβαιη, Ἐλένη μου, ὅτι εἰς τὴν Ἀνάληψιν θὰ τὰ ζαγοράσῃς;

— Βεβαιότατη· θὰ πουλήσῃ τὸ δαμάλι ὅπου ἔχει μισιακό· θὰ πουληθῇ ἴσια ἴσια ταις παραμοναῖς τῆς Ἀναλήψεως.

— Ὅθ εἶναι; ἔδω ὁ Ἀντωνάκης μου,» εἶπε μέσα της ἡ Μαρία, «καὶ τότε, ὅ,τι καὶ ἂν τύχῃ, ὅλα διορθώνονται. Καὶ πῶς νὰ μὴ τὴν σπλαχνισθῶ, εἶναι ἀτάλκη καὶ ἀκόμη ἀδύνατη ἀπὸ τὴν ὕστερὴν τῆς ἀρρώστια, καὶ μὴ μοῦ πάθῃ.

— Κάμε το, μητέρα, νὰ χαρῆς τὸν Ἀντώνη μας· θὰ γυρίσῃ γλήγορα, ὡς ἀκούω.

— Ναὶ θὰ εἶναι ἔδω τῆς Μεσοπεντηκοστῆς· Ἐσηκώθη καὶ ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν κασέλα τὰ χρυσάφια.

— Πάρε τα, παιδί μου, καὶ βάλε εἰς ὄρκον τὸν ἄνδρα σου νὰ μὴ μὲ ὁμολογήσῃ· ἂν τὸ μάθῃ ὁ πατέρας σου, ἐχάθηκα.

«Ὀμιμένα, ζῶν δυστυχισμένην ὁποῦ περνᾷμε ἔδω εἰς τὸ χωριό!» ἔλεγε μόνη της ἡ Μαρία, «νὰ μὴ εὐρίσκειται ἱατρὸς νὰ ἔλθῃ νὰ καθίσῃ ἔδω νὰ κἀνῃ χριστιανικὰ τὴν ἐπιστήμην του· ἀμμή νὰ εἶμαστε ἀναγκασμένοι, ὅταν ἀρρωστήσῃ κανένα παιδί μας, ἢ νὰ τὸ φέρνομε εἰς τὴν ἀγκαλιά μας εἰς τὴν πόλιν, θερμασμένο, τρεῖς ὥρας δρόμον, μὲ τὸ ἡλιοπύρι, γιὰ νὰ τὸ ἰδῇ μίαν μόνην φορὰν ὁ ἱατρὸς, ἢ νὰ ἐξοδεύωμε φούκταις φράγκα γιὰ νὰ τὸν φέρωμεν ἔδω· καὶ ἂν πουλῇ κανεὶς ἔδω αὐτὸ τὸ εὐλογημένον κινίνο, νὰ τὸ πλερώσωμε ὡσὰν χρυσόχομα. Ἔτσι ἐχάθη τὸ σπίτι τοῦ πατρός μου· ἀπὸ ἀρρώστια· ἐξεγίνηκε γιὰ νὰ κυττάξῃ τὸ μονάκριθό του ἀρσενικό—ἐνδεκα μῆναις ἀρρώστια—ἐπούλησε ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε, καὶ τὸν ἐχάσαμε γιὰτὶ δὲν ἔφερε τὸν ἱατρὸν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν. Ἀπὸ τοῦτο ἐξέπεσε τὸ σπίτι μας· προίτικα δὲν εἶχε νὰ μοῦ δώσῃ ὁ πατέρας μου παρὰ αὐτὰ τὰ εὐλογημένα στολίδια τῆς μητρός μου· καὶ ὅμως μ' ἐπῆρε τοῦτος ὁ χριστιανὸς—καλὸς, ἀμμή, ὁ Θεὸς φυλάξῃ, ἂν τοῦ ἔλθῃ τὸ νευρικό· ἔς ὀλίγον καιρὸν ἔθαψα τὸν καλὸν μου πατέρα καὶ ἡ χήρα ἡ μάννα μου ἐμείνε κορμός· καὶ θεὸς τὸ ἤξεύρει τί γράμματα περνᾷ εἰς τὸ ἐρμώσιτό της. Ὀμιμένα, δὲν ἤξεύρω γιὰτὶ σήμερα ὅλα τὰ παλαιὰ μου δυστυχήματα μοῦ ξαναφανερόνται εἰς τὸ πνεῦμα, ὡς νὰ ἦσαν χθεσινὰ. Ἐπέρασσε τόσος ἡσυχα αὐταῖς ταις ἡμέραις, καὶ τώρα μοῦ ἀρρώστησε αὐτὸ τὸ μικρὸ μου ἐγγόνι· δὲν μ' ἀρέσει αὐτὴ ἡ ἀρρώστια· καὶ πῶς νὰ μὴ δώσω τῆς Ἐλένης τὰ χρυσάφια;»

Με αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς ἀνέβη εἰς τὴν σιμοτινὴν βράχην νὰ μάσῃ ἀγριολάχανα γιὰ τὸν δειπνον, καὶ ἀπὸ τὰ ἔβαλε νὰ βράσουν, ἔπεσε γονατιστὴ ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὅπου εἶχε ἐπάνω εἰς τὸ προτοκέφαλο τῆς νυμφικῆς της κλίνης.

«Παναγία μου», εἶπε θαυμάζοντας, «τί εἶναι αὐτὸ ποῦ αἰσθάνομαι μέσα μου; βοηθήσέ με, μὴ πεθάνω πρὶν ἰδῶ τὸ παιδί μου».

Ἦταν δύο ὥραις νύκτα καὶ ἄρχισε ἡ Μαρία νὰ ἀνησυχῇ.

«Ἄν ἔχῃ ἄλλα κακὰ, ὅμως δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνους ὅπου χάνονται εἰς τὴν χάσαν μέσα εἰς τὰ καπηλεῖα ἢ χασομεροῦν εἰς τὸν δρόμον μέσα εἰς τ' ἀργαστήρια».

Καὶ ἔστειλε ἀκίνητη χωρὶς νὰ βγάλῃ ἄγνα, καὶ ἐξαντάζετο ν' ἀκούσῃ τὰ πέταλα, καθὼς τ' ἀκούου πάντοτε κἠμποσα λεπτὰ πρὶν φθάσῃ, ὅπως τὸ ἄλογο ἐτετραπόδιζε εἰς τὸ λιθόστρωτο μονοπάτι.

«Ἦλθεν», ἐφώνασε· «εἶναι τὸ πάτημά του· πῶς ἔρχεται μὲ τὰ πόδια;» καὶ μὲ αὐτὸ ἔπε-

τάχθη εἰς τὸ μονοπάτι καὶ ἔς ὀλίγα λεπτὰ τῆς ἐφανερώθη ὁ ἄνδρας της.

— Καλησπέρα, τῆς εἶπε μουγκόφωνα.

— Καλῶς ὦρισε; τί ἐγένεκε τὸ ἄλογό μας; τοῦ ἔχω ἔτοιμον τὸν σανό.

— Τὸ ἄλογό μας ξενικαίει ἀλλοῦ· ἄρρησέ με ἡσυχον νὰ ξαναστῶν· ὁ Θεὸς θέλει νὰ μᾶς παιδεύσῃ· ἐλάβθαμε γράμματα ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη μας.

Ἡ Μαρία ἐροίγωσε.

— Τί γράφει;

— Ἐγύρισε βιαστικά καὶ δὲν ἐπρόφρατα νὰ εἶσω κανέναν φίλον νὰ μοῦ τὸ διαβάσῃ· πάρε το νὰ σοῦ τὸ διαβάσῃ ὁ πνευματικὸς μας.

Ἡ Μαρία ἐπῆρε τὸ γράμμα καὶ τῆς ἔτρεμαν τὰ γόνατα, τὴ ἔβαλεν εἰς τὸν κόρπον της κ' ἐβγήκε.

«Τί νὰ γίνω ὁ δύστυχος;» ἔλεγε μόνος του· «εἶμαι πάλι ἀναγκασμένος νὰ τῆς τὰ πάρω· τὸ γνωρίζω ὅτι δὲν θὰ μοῦ κάμῃ τὴν παραμικρὴν δυσκολία, ἄμα γνωρίσῃ τί περιστατικὸν μοῦ ἔτυχε· ἀλλὰ τὸ ἔχω ἔς ἐντροπήν ὕστερ' ἀπ' ὀλίγαις ἡμέραις».

Ἐβῆκε ἡ Μαρία τὸν πνευματικὸν της εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου, κατὰ τὸ σύστημά του, ἀναγίνωσκε πρὶν πᾶν νὰ πλαγιασῇ ταις ἐσπεριναῖς του εὐχαῖς. Εἰς ὅλον τὸν ναὸν τὸ τέμπλο μοναχὰ μὲ τὰ δεσποτικά εἰκονίσματα καὶ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους ἐφωτίζετο ὀλίγο ἀπὸ τὸ καντήλι ἐμπροσθεν εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ ἀπὸ ἕνα κερὶ στυλωμένον εἰς τὸ ἀναλόγι· αὐτοῦ ὁ ἀσπρομάλλης ἐφημέριος, χωρὶς τὸ καμυλαῦκι, ἐπροσεύχετο μὲ ταπεινὴν φωνήν, μὲ καθαρὴν προφορὰν, γεμάτην χριστιανικὴν κατανύξιν. Ἡ Μαρία ἐμπῆκε εἰς τὸν ναὸν ἠρόθηκα, ἐστάθη εἰς τὴν θύραν, καὶ μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένον ἔλεγε μέσα της τὰ πατερνὰ της· ὅταν ὁ Παπᾶς ἔκλεισε τὸ εὐχολόγι, ἐπλησίασε καὶ τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι.

— Γιὰ καλὸ, Μαρία, τέτοια ὦρα;

— Δέσποτά μου, συγχώρεσέ με· κάμε τὸ καλὸ νὰ μοῦ διαβάσῃς τοῦτο τὸ γράμμα τοῦ Ἀντωνάκη μου.

— Ἄ! τὸ καλὸ παιδί! γλήγορα σῶνεται ὁ καιρὸς του.

Ὁ Παπᾶς ἄνοιξε τὸ γράμμα.

«Καλέ μου πατέρα. Ἐλάβε τὸ γράμμα σου καὶ τὰ δεκαπέντε φράγκα· σὰς εὐχαριστῶ· ἀλλὰ γιὰτὶ νὰ στερηθῆτε σεῖς οἱ καυμένοι γονεῖς μου; ἔδω, χάρις εἰς τὸν Θεόν, δὲν μοῦ λείπει τίποτε· ὁ λογαγός μου μὲ ἀγαπᾷ καὶ μ' ἐπῆρε! καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν του· ἀλλὰ τὸ βέβαιον τῆς ξενιτειᾶς τὸ αἰσθάνομαι περισσότερο αὐταῖς ταις ἡμέραις· εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὅπου δὲν ἐορτάζω εἰς τὸ σπιτάκι μας. Ἀλλὰ καὶ σεῖς πρέπει νὰ ἔχετε ὑπομονήν· μάθετε ὅτι ἦλθε δικταγὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ μᾶς κρατήσουν καὶ

Άλλους τρεις μήναις, ώστε μόνον τὸν τρίγον θὰ μ' ἔχετε κοντά σας· γιὰ τοῦτο ἄργησα νὰ σὰς γράψω, γιὰ νὰ μὴ σὰς πικρᾶνω μίαν ὥραν πρωτύτερα. Πόσο θὰ βαρυνθῆ τῆς καυμένης μου μάννας! Πατέρα μου, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, μὴ τὴν λυπήσῃς, καθὼς συμβαίνει κάποτε νὰ θυμῶνῃς. Σὰς φιλῶ τὰ μάτια καὶ τὰ χέρια. Θὰ σὰς γράψω ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου θὰ μετατεθῆ τὸ τάγμα, ἀπὸ τὰ σύνορα. Ὁ ἀγαπητός σου υἱός».

Ἄμα ἐτελειώσῃς ὁ Παπᾶς, ἡ Μαρία, ὅπου ἔκλαιε ὅλην τὴν ὥραν, ἐρώτησε.

— Δέσποτά μου, τί εἶναι τὰ σύνορα;

— Τὸ Βασίλειόν μας εἶναι τὸ περισσότερο μέρος ζωσμένο ἀπὸ θάλασσα, καὶ ἀπὸ τὴν στερεάν γειτονεῖ μόνον μὲ τὸ Βασίλειον τῶν Ἀπίστων· αὐτοῦ εἶναι τὰ σύνορα.

— Μήπως θὰ ἔχωμε πόλεμον;

— Μὴ βάζῃς αὐτὸ ἔς τὸν νοῦν σου, Μαρία· καὶ ἂν θέλαμε, καὶ ἂν ἠμπορούσαμε νὰ ἐλευθερώσωμε τοὺς ἀδελφούς μας, δὲν θὰ μᾶς ἄφριναν οἱ Κραταῖοι τῆς Γῆς· ἡσύχασε, δὲν εἶναι κίνδυνος τώρα νὰ αἰματωθῶμε.

— Αὔριο πρῶτὸ θὰ ἔλθω, Παπᾶ μου, νὰ μ' ἐξομολογήσῃς.

— Ἀμαρτίαις ποῦ θὰ ἔκαμες, καυμένη, ἀπὸ τὴν Μεγάλην Πέμπτην· λέγε τα μίαν στιγμὴν τώρα.

— Εἶναι ἀργά, δέσποτά μου, καὶ μὲ περιμένει ὁ Πέτρος· ἔρχομαι αὔριο τ' ἀποταχῶ.

— Αὔριο πηγαίνω εἰς τὴν πόλιν· μὲ προσκαλεῖ ὁ Δεσπότης γιὰ πνευματικὴν ὑπηρεσίαν· ἔλα τὸ βράδυ, εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν, ἢ τὴν τετράδη τὸ πρῶτ.

Ἡ Μαρία τοῦ ἐφίλησε τὸ χεῖρ καὶ αὐτὸς τὴν εὐλόγησε, καὶ ἐνῶ ἐκείνη ἀναχωροῦσε, ἔλεγε μόνος του.

« Ἀγία γυναῖκα! δὲν εἶμαι ἕξιος νὰ τὴν ἐξομολογήσω, ἔγι ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλός, ἀλλὰ οὔτε ὁ Πατριάρχης· θὰ τῆς φαίνεται πῶς ἔχει κανένα ἄχρρο ἐπάνω εἰς τὴν συνειδήσιν τῆς καὶ δὲν βλέπει τὴν ὥραν νὰ ξαλαφρωθῇ· ἄλλοι, καὶ πόσοι! ἔχουν δύο λίτρας βολῆμι καὶ δὲν τὸ αἰσθάνονται. Ὡ Παντοδύναμε, ἂν ὅλοι εἶχαν τὴν καρδίαν τῆς, τοῦτος ὁ κόσμος θὰ ἦταν Παράδεισος. Φοβοῦμαι μὴ πάθῃ κάποτε αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὴν περισσὴν ἀγάπην τῆς».

Ἡ Μαρία εἶπε τοῦ ἀνδρός τῆς ὅτι περιεῖχε τὸ γράμμα.

« Ὑπομονή, Μαρία, καὶ γι' αὐτὸ καὶ γιὰ κατὶ ἄλλο ποῦ θ' ἀκούσῃς τώρα. Μάθε ὅτι καθὼς ἐμπαινα εἰς τὴν πόλιν, ὁ κλητῆρας μοῦ ἐπίασε τὸ ἄλογο, καὶ ἤθελε νὰ μὲ φέρῃ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ χάρισκα δέκα φράγκα γιὰ νὰ μοῦ ἀφήσῃ κείρον νὰ ἡμερώσω τὸν δανειστὴν μου· φαίνεται ὅτι

τοῦτος ὁ αθεόφοβος ἐμαθε ὅτι ἐξαγόρασα τὰ χρυσάφια καὶ ἐσυμπέρανε ἀπὸ αὐτὸ πῶς ἔχω ὁ δύστυχος νὰ τὸν ἀποπλερώσω καὶ δὲν θέλω. Ἐτοίμασέ τα λοιπόν, ὅτι αὔριο ἐνωρίς θὰ πάω νὰ τὰ ξαναβάλω σελᾶδι, νὰ δώσω τοῦ δανειστοῦ μου ὅσα ἐσυμφώνησα· διαφορετικὰ θὰ χάσωμε τὸ ἄλογο μου, θὰ μὲ βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ θὰ μείνουν χέρτα τ' ἀμπέλια».

Ὅτι αἰσθάνθη ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν λέγεται· καὶ πῶς νὰ περιγραφῇ ψυχικὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος, ἂν καὶ ἀθῶος, ἀγνός, δοκιμάζει πρῶτην φορὰν ὅλην τὴν ἰδύνην ἐνόχου συνειδήσεως; Ἡ Μαρία δὲν ἐπρόφερε λέξιν, ἔπεσε χάμου καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ, καὶ τὰ δάκρυά τῆς δὲν εἶχαν κρατημὸν.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, καλὴ καὶ προκομμένη νοικοκυρά! ἐφώνησε ὁ ἄνδρας τῆς, «κύνταξέ την! κλαίει καὶ μύρεται ὡστὴν νερούλα ὅπου θὰ τῆς πᾶρουν τὰ στολίδια τῆς. Μάθε, κυρά μου, ὅπου, θέλῃς καὶ μὴ θέλῃς, αὐτοῦ τ' ἀποταχῶ θὰ μοῦ δώσῃς τὸ κλειδί τῆς κασέλας νὰ ἀπάρω· ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος ἐδῶ».

— Ἄ! Πέτρε, σκληρὸς ὅπου εἶσαι, ἄδικος — νὰ ἤξευρες — αὔριο, αὔριο, τ' ἀποταχῶ.

Ὁ Πέτρος τὴν ἄφησε αὐτοῦ σωριασμένην κατὰ γῆς, ἄναψε τὸ τσιμποῦκι του, ἐκάθισε εἰς τὸ προαυλὶ καὶ ἔβαζε εἰς τὸν νοῦν του χίλιας ὑποψίας.

Πνεῦμα ἀνθρώπινο δὲν ἦταν ἱκανὸ νὰ ξανοίξῃ, καὶ πολὺ ὀλιγώτερο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινε ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Μαρίας· χωρὶς νὰ ἤξεύρη ποῦ εὐρίσκειται, χωρὶς νὰ δύναται νὰ προσηλώσῃ τὸ πνεῦμα τῆς εἰς τὰ ἐργάσιμα ἢ νὰ τὸ στρέψῃ εἰς τὰ περασμένα, ἐφρίχθη ὅπως ἦταν εἰς τὸ κρεδβάτι, καὶ τὴν ἐπίασε λυγρὸ ὡς νὰ ἐφυγομαχοῦσε, ἀλλὰ τὸ ἐπνιγε μὲ τὸ προσκέφαλο μὴ τὴν ἀκούσῃ ὁ ἄνδρας τῆς καὶ τὴν ἀναίσχυντῆσθαι· πάλιν. Ὑστερ' ἀπὸ κάμποσον ὥραν· λάλημα πετεινοῦ, ἀποκορώθη καὶ ἐπέρασε ἀμέσως εἰς τὸν μυστηριώδη κόσμον τῆς φαντασίας· ἡ Μαρία ἔβλεπε συχνὰ ὄνειρα, πάντοτε φαιδρὰ καὶ ξάστερα, καὶ πολλὰς φορὰς ζυπνώντας ἔλεγε ὅτι δὲν ἐγνώρισεν ὥραν καλὴν παρὰ μέσα εἰς τὸν ὕπνον τῆς. Θαυμαστὴ οἰκονομία τῆς φύσεως, εὐλογημένο δῶρον τῆς θεῆς εὐσπλαχνίας!

Εὐρίσκειτο εἰς ἓνα μέρος γνωστὸ τῆς καὶ ἀγαπημένον ἀπὸ τὰ μικρά τῆς χρόνια· πλαγιά μεγάλῃ ἐγλυκοκατέβαινε ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνού.

(1) Ἄναίσχυντῆσθαι ἢ λήξει εὐρίσκειται μὲ αὐτὴν τὴν ἐννοίαν (ἐννοήζω) εἰς τὰ μεσαιωνικά μας ποιήματα· σῶνεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κερκύρας μὲ τὴν ἀλλοιωμένην μορφήν ἀναίσχυνταῖο.

νοῦ ἕως εἰς τὸν ἄμμον, εἰς τὸ ἀρογιάλι, τὸ ἐπάνω τῆς μέρος ἕως εἰς τὴν μέστην μὲ μεγάλου δένδρον φουντωτὸν ἐλαιῶνα, καὶ ἀπὸ τὴν ζώνην ἕως κάτω ἀμπελοφύτο πλάγι· ἀντίκου θάλασσα ἀπέραντη σμίγει μόνον μὲ τὸν οὐρανόν· οἱ χωρικοὶ τὴν ὀνομάζουν ἀγριοπέλαγο, ὅτι αὐτὴ ταῖς περισσότεραις φορὰς εἶναι ἀφρισμένη· καὶ φαίνεται πῶς τελείως ἀπομονώνει τὴν νησὸν μας ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον, ἐνῶ ἡ ἄλλη θάλασσα, ὁ κόλπος, ὅπου βρέχει τὸ ἀνατολικὸ πλευρὸ τῆς νήσου καὶ τὴν ἀντίκου ἡπειρον, ὁμοιάζει ταῖς περισσότεραις φορὰς ἡτυχη λίμνην.

Ἡ τοποθεσία εἶναι μαγευτικὴ — ἐκεῖ ἀπὸ ἓνα μέρος ἡ βραχεῖα πρασιναῖα τῶν ἐλαιόδένδρων καὶ ἡ τρυφερότερη τῶν ἀμπέλων, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ καταγάλαινα ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης — ἀλλὰ γιὰ τὴν Μαρίαν πρὸ πάντων ἡ οἰκουμένη δὲν εἶχε τόπον νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ περισσότερον· ἐκείνη ἢ πλάσις, μὲ ὅλην τῆς τὴν φυσιογνωμίαν, εἰς τὴν στερεάν καὶ εἰς τὸ πέλαγο, ἔκαναν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἓνα μὲ τὰ ἀθώωτερα καὶ φαιδρότερα αἰσθήματα τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας τῆς· καθὼς συμβαίνει ὅταν παίζεται μουσικὴ ὅπου πρωτακούσαμεν εἰς τὴν νεότητά μας· ὁ ἦχος τῆς μᾶς συγκινεῖ, μᾶς μαγεύει, καὶ ἀποτοῦ μὲν πῶς ἐκείνος ὁ ῥυθμός· δὲν προσεῖναι εἰς τοὺς νέους ὅτι ἐμεῖς αἰσθάνομεθα — διότι ἐκείνη ἡ μουσικὴ, ἂν καὶ ἀκούονται ἄλλαις μελωδικώτεραις, ἔγινε ἀπὸ πολὺν καιρὸν μέρος τοῦ ἔαυτοῦ μας, εἶναι ὁ μακρυνός, γλυκὸς ἄμα καὶ λυπητερός ἀντίλαλος τῶν εὐτυχισμένων ἡμερῶν μας· παρομοίαν μουσικὴν ἔχει μία γνωστὴ μας φυσικὴ τοποθεσία· ἓνας ξερὸς βράχος, ὅπου ἐφύτρωσε καὶ ἐμεγάλωσε μοναχικὸ κυπαρίσσι, ἔχει τὴν ἀγάπην μας ὅσον δὲν τὴν ἔχει κάθε ἄλλο ὠραιότερο θέαμα· φαίνεται ὅτι ἐκεῖνοι οἱ χαρακτῆρες φυλάγουν, μέσα εἰς τὴν φαντασίαν καὶ εἰς τὴν καρδίαν μας, τὴν ποθητὴν ἀλησμόνητην εἰκόνα τῆς ζωῆς μας, ὅπως ἦταν, πρὶν τὰ πάθη καὶ τὰ παθήματα τῆς ἀφαιρέσουσιν τὴν φυσικὴν ἀθωότητα καὶ τὴν γαλήνην.

Αὐτοῦ ἀκολουθοῦσε μ κροῦλα, πέντε ἢ ἕξι χρόνων κόρη, τοὺς γονεῖς τῆς, εἰς ὅλους τοὺς μήνας, διότι δὲν εἶναι μῆνας ὅπου ὁ καλὸς γεωργὸς νὰ μὴν εὐρῇ νὰ κάμῃ ἐργασίαν εἰς τὸ ἀμπέλι καὶ εἰς τὸν ἐλαιῶνα, καὶ ἐκεῖνο τὸ κτήμα ἦταν ἀληθινὸ περιβόλι. Τοιοῦτοτρόπως ἡ φανταστικὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη πλαγιά μὲ κάθε φυτὸ, μὲ κάθε δένδρον ἡμερὸ ἢ ἄγριο, μὲ κάθε χερσόκτιστον λιθαῖα ἢ ριζόπετραν, μὲ κάθε δέμα, μὲ κάθε φρούδι, μὲ κάθε μονοπάτι, μὲ κάθε παρακλάδι, μὲ κάθε στένωμα, εἶχε μείνῃ βαθυὰ χαραγμένη εἰς τὸ νεανικὸ τῆς πνεῦμα· ὡστε ἂν ἦταν ζωγράφος θὰ ἠμποροῦσε νὰ μορφώσῃ ἀπὸ

ἐκείνην τὴν θέσιν πολλὰς καὶ ὠραιόταταις εἰκόνας νὰ μὴ παραλλάξουν παντάπασι ἀπὸ τὸ φυσικὸν τους. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ πέλαγο εἶχε ἀνοίξῃ τὸν νοῦν τῆς, εἶχε φτερώσῃ τὴν φαντασίαν τῆς, καθὼς εἰς ὄλαις ταῖς ἐποχαῖς τοῦ χρόνου καὶ εἰς ὄλαις ταῖς ὥραις τῆς ἡμέρας, ἐνῶ ἐδιάβαινε, ἀπὸ ψηλά τὸ ἔθεωροῦσε, πότε θεωρούμενο καὶ μελανό, πότε ἡμερο καὶ ἀσπρογάλαζο, καὶ κάποτε, εἰς τὸ βασίλειμα, σύννεφα νὰ καθίζουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ μέσα εἰς αὐτὰ νὰ ἀνοίγουνται σκοτεινὰ λαγκαθία καὶ χρυσοὶ ποταμοὶ νὰ χάνωνται εἰς τὰ βῆθη. Ἴδου πῶς ἀδελφώθη ἡ τρυφερὴ ψυχὴ τῆς μ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ τὴν βαθεῖαν ἐκείνην συμπάθειαν ἤλθε, εἰς τὴν νεανικὴν τῆς ἡλικίαν, νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ κλείσῃ διὰ πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὁ πόνος· πῶς ἔκλαψεν ὅταν ὁ πατέρας τῆς ἀναγκάσθη νὰ πουλήσῃ ἐκεῖνο τὸ περὶφρανὸ κτήμα, ὅπου ἀρκοῦσε νὰ ζωοτρέφῃ τὴν οἰκογενεῖάν του, καὶ ὅπου εἶχε προσδιορίσῃ πατόκορφα μίαν μικρὴν λουριδα προῖκα τῆς ἀγαπητῆς τοῦ Μαρίας.

Εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀμπέλι εὐρίσκειτο, εἰς τ' ὄνειρό τῆς, τώρα πρῶτη φορὰ, ἀπὸ δὲν εἶχε πατήσῃ αὐτοῦ εἴκοσι χρόνια. Εἶχε φθάσῃ ἐκεῖ μὲ τοὺς γονεῖς τῆς καὶ μὲ μισθωμέναις τρυγήτραις, τὴν ὥραν ὅπου ὁ ἥλιος, ὡς ἐσηκόνετο ὀπισθεν, ἀπὸ τὸ βουνό, μόλις ἐχρῶσσε ταῖς ἄκρας τῶν ἐλαιόδένδρων, ἐνῶ ὅλ' ἡ πλαγιά ἔμενον ἀκόμη ἰσκιωμένη, καὶ ἡ ἀντίκου θάλασσα ἐλακτάριζε πέρα πέρα ἀπὸ ταῖς ἀργυραῖς πρωϊνὰς ἀκτίνας. Ἐστάθησαν ὅσο νὰ πῆσῃ ἡ δροσιὰ τῆς νυκτός, γιὰ νὰ κόψουν στεγνὰ τὰ σταφύλια· ἔπειτα ἄρχισεν ὁ τρύγος καὶ ἔς ὀλίγην ὥραν, διότι κάθε κτήμα τὰ εἶχε πολλὰ, αὐτὴ μὲ τὴν σύντροφόν τῆς ἐγένεμισε δύο τερτικά, ἡ μητέρα τῆς ταῖς ἐβοήθησε καὶ τὰ ἐφόρτωσαν εἰς τὸ κεράλι τους, καὶ δύο μικραῖς τρυγήτραις ἐπῆραν καὶ αὐταῖς· δύο κύνιστρα γιὰ νὰ γίνῃ σωστὸ τὸ φόρτωμα. Ἐπειτα ἐκίνησαν καὶ ἡ τέσσαρες, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, τὸ ἀμπέλι ἀμπέλι, καὶ ὕστερ' ἀπ' ὀλίγο διάστημα ἐδιάβηκαν, πάντοτε ἀλύγισταίς καὶ ἀτάραχαις, τὸ στένωμα, ὅσο μία διασκελιὰ μόνον πλάτος, καὶ μακρὸς τριάντα βήματα, ὅπου δεξιά ἔχει κρεμαστούς βράχους, καὶ ἀριστερὰ τρυμάζει ὁ ἄνθρωπος νὰ βλέπῃ, ἀπὸ ἑκατὸ μέτρα ὕψος, τὰ κοντράκια καὶ παρακάτω τὰ φύκια ὅπου ξερονὰ ἀκατάπαυτα τὸ ἀγριοπέλαγο τὸ τρομακτικὸ ἐκεῖνο πέλαμα ὁ μαζεύεται κακὴ σκιάλα. Ἐκεῖ ποῦ ἔπαυε τὸ στενὸ μονοπάτι εὐρίσκων τὸν ἀγωγιάνην, ὅπου μόλις εἶχε φθάσῃ· ἐφορτώθη τὸ ἄλογο, καὶ ὁ ἀγωγιάνης, ἐνῶ ἀναχωροῦσε, «Κοπέλαις» τοὺς εἶπε, «μὴν ὀνηρεῖσθε, νὰ εὐρῶ ὅταν γυρίσω ἔτοιμα τερτικά· τὸ ἄλογο μου εἶναι παλληκάρι».

«Ας καθίσουμε εδώ, Λύγερινή», είπε η Μαρία. «να ζανασάνουμε όλιγο, τὰ σταφύλια τὰ εὐλόγησε ὁ Θεὸς ἐφέτος, καὶ δὲν ἀργοῦμε νὰ τὰ παστρεύουμε.»

Κ' ἐκίθησεν ἐπάνω εἰς ἕναν ὄχθον, ἡ Λύγερινή ὀλίγο παραπάνω· τὰ κορίτσια ἐτρεχαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ κ' ἐπαιγιδιζέσαν τριγύρω.

«Πόσο μου ἀρέσει, Λύγερινή μου, τούτη ἡ θάλασσα· λέγουν πῶς εἰς τὸ ἄλλο μέρος ἡ ἄλλη θάλασσα εἶναι σκεπασμένη με καράβια μικρὰ μεγάλα· ἐδῶ σπάνιες φορὰς διαβαίνει κανένα βαπόρι, πολλὰ μακρὰ, πέρα πέρα, ὡσάν ἴσκιος· καλύτερα εὐχαριστοῦμαι εἰς τὸ πέλαιγο τοῦτο· ἐδῶ δὲν φαίνονται παρά βάρκαις με τὰ πανάκια τους, δελφίνια ὅπου κοπαδιαστὰ παίζου, καὶ θαλασσοπούλια ὦ! ἰδέε, Λύγερινή, πόσοι γλάροι στριφογυρίζουν ἐπάνω εἰς τὸ νερό· δείχνει ὅτι θ' ἀλλάξῃ ὁ καιρὸς. Τί λὲς ἐσύ;»

Ἀκούσθη ἕνα χασκόγελο, ἡ Μαρία ἐγύρισε καὶ δὲν εἶδε οὔτε τὴν Λύγερινήν οὔτε τὰ κορίτσια, καὶ ἐπάγωσεν ὅλη καὶ ἄκουσε τὴν καρδίαν της ὅπου βροντοκοποῦσε· ἐστούσε πάλι τὰ μάτια πρὸς τὴν θάλασσαν· αὐτοῦ, ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὸ ἀκρογιαλὶ, σηκόνεται βράχος ὑψηλός, ὅπου τὸν λέγουν ὁ ρ θ ο λ ῖ θ ι· ἐπάνω εἰς τὸν θεόκτιστον ἐκεῖνον πύργον ἦταν ὀρθὴ στυλωμένη ἡ Λύγερινή με τὰ μαλλιά ἀπλωμένα εἰς τὰς πλάταις· με τὸ ἕνα χέρι ἐκρατοῦσε τ' ἀσημοχρῶσαφα τῆς Μαρίας, ὅπου ἄστραφταν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ με τὸ ἄλλο τῆς ἔγνευε, ὡσάν νὰ τῆς ἔλεγε·

«Κατέβα ἐδῶ κάτω νὰ τὰ πάρης, εἰδεμὴ τὰ βίχνω εἰς τὴν θάλασσαν.»

Ὅπως ἡ Μαρία ἐπατάγη νὰ βίχθῃ ἀπὸ τὸ φρόδι τοῦ βουνοῦ εἰς τὸν ἄμμον νὰ πάη νὰ πάρη τὰ χρυσάφια της, ἐκόπη τὸ ὄνειρό της, ἐξύπνησε κ' ἐνῶ ἀγκομυχούσε κ' ἔκλειε, ἄκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ἀνδρός της·

«Παῦσε τώρα, σήκω συγύρισε τὰ χρυσάφια καὶ τὸ πεσελί, νὰ φύγω.»

Ἐπεσεν ἡ δύστυχη Μαρία γονατιστὴ ἐμπροσθέν του καὶ με κομμένην μιλιὰ τοῦ ὠμολόγησε ὅ,τι ἔκαμε.

«Σοῦ ἔπαισα πολὺ, ἀρέντη· σοῦ ἔπαισα πολὺ, ἀλλὰ στοχάσου ἀρέντη, πῶς αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη καὶ ὕστερη φορὰ πού σου πταίω· μὴ με σκοτώσης καὶ κολασθῆς καὶ σὺ ἄδικα θὰ εἶχες τὴν ἀμαρτίαν· τούτη εἶναι ἡ ὕστερη ἡμέρα τῆς ζωῆς μου.»

— «Μ' ἐπῆρες, μωρή, ἔς τὸν λαϊμόν σου· σ' ἀφίνω εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.» καὶ με τούτο κατέβη τὸ μονοπάτι.

Ἡ ὀρρανή Μαρία ἔμεινεν αὐτοῦ λιποθυμημένα, ἀναίσθητη· ὅταν ἐσυνῆλθε, ὁ ἥλιος εἶχε μεσουρανήσῃ· ἐσηκώθη, ἄλλαξε ὅλη, ἔβαλεν εἰς τὸν κόρπον της τὸ γράμμα τοῦ παιδιοῦ της, ἔπεσ'

ἐπίστομα ἐμπροσθεν εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, κ' εἶπε μέσα της·

«Καὶ αὐτὴ ἠθέλησε ὁ Θεός, νὰ μου λείπῃ σήμερα ὁ ἅγιος ἄνθρωπος.»

Καὶ ἀφοῦ εἶπε τὰ πατερημά της, ἐπῆρε τ' ἄκρινὸ μονοπάτι τοῦ χωριοῦ καὶ ἔς ὀλίγα λεπτά ἔφθασε εἰς τὸ σπίτι τῆς μητρός της. Ἡ γρατὶα ἦταν καθισμένη εἰς τὸ κατώφλι καὶ εἰς τὰ πόδια της ἡ ἐγγονὴ της, κόρη τῆς Ἐλένης. Ἄμα τὴν εἶδε πού ἀνέβαινε τῆς εἶπε.

— Τί σοῦ ἐστάθηκε Μαρία; τὰ συνηθισμένα σα; θὰ σ' ἐθάρσε ὁ Πέτρος.

— Μαννούλα μου, ἦλθα νὰ πεθάνω κοντά σου.

Καὶ τῆς ἐδιηγήθη τὸ δυστύχημά της.

— Κακὰ ἔκαμες, Μαρία· εἰς τὸν καιρὸν μας ἡ γυναῖκες δὲν ἔκαναν τὸ παραμικρὸ χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ ἀνδρός· τώρα ἐκάκωσαν [καὶ τὰ θηλυκά.

— Ὅχι, μάννα. Ὅ,τι ἔκαμα δὲν τὸ ἔκαμα γιὰ ν' ἀδικήσω τὸν ἄνδρά μου, μάρτυς μου ὁ Θεός, σπλαγνίσου με κἄνε σὺ—δεν' με βαστά ἡ καρδιά νὰ γυρίσω σπίτι μου.

— Αὐτὸ εἶνε ἀκόμη χειρότερο, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀνδρός σου· ὁ κόσμος θὰ εἰπῇ πῶς ἐπραξες ἄτιμα πράγματα.

— Μητέρα, θὰ πῶ νὰ πνιγῶ.

— Σῦρε, τῆς εἶπε ἡ γρατὶα.

— Ἄ! μάννα, μάννα!

Καὶ ἀνέβη τρέχοντας τὸ στενὸ μονοπάτι, ὅπου κατόπιν ἐσχίζετο εἰς δύο, τὸ ἕνα κατέβαινε εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ χωριοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀντίστροφα ἐπήγαιναν εἰς τὴν ἀκροθαλασσιὰ.

Ἡ γερντισσα ἔμεινε με τὸ κεφάλι κάτω, ἀνήσυχη, καὶ ὕστερ' ἀπ' ὀλίγην ὥραν εἶπε τῆς μικρῆς ἐγγονῆς της·

«Τρέχα, παιδί μου, πρόφθασέ την· εἶπέ της νὰ γυρίσῃ ὀπίσω, νὰ περάσῃ ἐδῶ τὴν νύκτα.»

Ὅστόσο ἡ Μαρία εἶχε πάρη τὸν κατήφορον, ὄχι μέσα εἰς τὸ μονοπάτι, ἀπ' ὅπου ἐπενοῦσε ὅλος ὁ κόσμος, ἀλλὰ εἰς ἕνα παλαιὸ παρακλάδι, ὅπου καὶ αὐτὸ ἔβγαине εἰς τὸ περιγιαλί. Καθὼς αὐτὴ ἐροδολοῦσε ἀπὸ τὸ βουνό, ὁμοίως ἔς ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ ἥλιος ἐκατέβαινε πρὸς τὴν ἄκρην τῆς θαλάσσης, μίαν ὀριὰ ἀκόμη ὑψηλὰ· τὸν εἶχε πλαγινὰ καὶ ἔβλεπεν ἐμπροσθέν της τὸ ἄπειρο φῶς ὅπου ἐπλημμυροῦσε τὸ ἀπέραντο πέλαιγο εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠσυχώτατο καὶ ὡσάν ἀσημοχρωμένον, ἔρημο· πουθενὰ βρακοῦλλα, οὔτε εἰς τὰ πανὶα οὔτε δεμένη εἰς τὸ ἀκρογιαλί, μόνον αὐτοῦ τὸ ὀρθολίθι, μαύρη θαλασσοδάρη πέτρα, ὅπου ἀπὸ τὸ μέρος τῆς γῆς ἔχει ὀρχὰ τὰ νερά καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ἄπτα, γεφύρι ἀπὸ τὴν στερεὰν εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἐκοντοστάθη ἡ Μαρία καὶ προσήλωσε ἐκεῖ τὰ μάτια της, ὡς

εἶχε πάντοτε ἐμπροσθέν της τὸ ἀποταχνό της ὄνειρο, καὶ ἄμα εἶδε τὸ ὀρθολίθι τὴν ἐπίασε χαροτρομάρα· κατόπιν ἀκολούθησε βιαστικὰ τὸν δρόμον της ὅσο πού ἔφθασε εἰς ἐκεῖνον τὸ μέρος· ἐξυπολύθη, ἐδιάθηκε τὴν θάλασσαν, ἐσκαρφαλώθη με κόπον ἐπάνω εἰς τὸν βράχον, καὶ ὡσάν φρενισμένη τὸν ἐξέταξε ὅλον τριγύρω, τὸν ἐπισπάτευε καὶ ἔχωνε τὰ χεῖρα εἰς ὅλαις ταῖς μεγάλαις μικραῖς χαρμαδάκις· κατόπιν συγχοινώνοντας τὴν κεφαλὴν ἀνέβη ἕως εἰς τὴν ζώνην τοῦ βράχου· ἐκεῖθε ἐγύρισε τὰ μάτια της ὡσάν γιὰ νὰ ὑπεροκυτάξῃ τὴν πλάσιν, τὸν οὐρανόν, τὴν θάλασσαν καὶ τὰ κατὰχλωρα πλάγια με τὰ ἐλαιόδενδρα, ἵπου εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔτρεμαν ὅλα με τὰ φύλλα τους καταχρυσωμένα ἀπὸ τὰς πορφυραῖς ἐτοιμώσυσταις ἀκτίνας τοῦ Ἡλίου!—καὶ τότε ἐξαφνα εἰς τὸν ἀσυγνέριστον γύρον, ὅπου ἀνταμώνονται θάλασσα καὶ οὐρανός, ἐφανερώθη κανσπίτια, ἐκκλησιάζις, κωδωνοστάσια, πύργοι, ὅλα λευκότερα, ὡς νὰ εἶχε αὐτοῦ σηκωθῆ θεόπλαστη παραθαλάσσια πολιτεία, νὰ δώσῃ ζωὴ,

καὶ ὄρια εἰς ἐκεῖνα τὰ ἔρημα καὶ ἀτελεύτητα πλάτη τῆς θαλάσσης.

Ὅστόσο ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου εἶχε βουλήσῃ, καὶ εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐφαίνετο τὸ ὀλοστρογγυλὸ ὁμοίωμα τοῦ μεγαλωμένου, ἀλλὰ ἀπὸ ἀκτίνας ὀρρανοῦ, ὡστε ἡ δυστυχημένη ἠμπόισε ὕστερη φορὰ ν' ἀναπαύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς ἐκείνην τὴν σκιὰν τοῦ ἀστρου τῆς ἡμέρας, ἐνῶ εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν οὐρανὸν θόλον ἐλαμποκοποῦσαν τ' ἀστέρικα. Τὰ ἡμερινὰ πουλιὰ εἶχαν ὅλα ἠσυχάσῃ εἰς τὰς φωλιαῖς τους καὶ εἰς τὰ δένδρα, τὰ νυκτοπούλια ἔσχιζαν πανταχοῦ τὴν σκοταδερὴν ἀέρα με τὸ νεκρὸ τους φτεροῦγιασμα, καὶ μόνον ἀκούετο ὁ ἀδιάκοπος τακτικὸς ἀναστεναγμὸς τῆς θαλάσσης. Ἡ Μαρία ὀλόβη εἰς τὸν βράχον ἔβγαλε μέσ' ἀπὸ τὸν κόρπον της τὸ γράμμα τοῦ παιδιοῦ της, τὸ ἐφίλησε καὶ ἔκαμε τρεῖς φορὰς τὸν σταυρὸν της· ἀκούσθη ἕνα τρελλὸ χασκόγελο, κ' εὐθὺς κατόπι κάτω ἀπὸ τὸ ὀρθολίθι· ἕνας βρόντος· τὴν ἀκόλουθην αὐγὴν ψαράδες εὔσηκαν βγαλμένο εἰς τὴν ἄμμουδιὰ τὸ σῶμα τῆς Μαρίας.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Υ Π Ὁ
Α Ν Δ Ρ Ε Ο Υ Δ Ω Ρ Η
Συνέχεια, ἴδε σελ. 332

Διὰ τοῦτο, ἐξηκολούθησεν ἡ Αἰκατερίνη σιγηλῇ τῇ φωνῇ, ἐφευρίσκει τὴν πρόφασιν ὅτι θα μὰς κάμῃ νὰ χάσωμεν τὴν μνήμην, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἀπέναντί μας. Τίς οἶδε δέ;... ἴσως καὶ τὸ ἐλπίζει, διότι με ὅλην τὴν τὴν μεγάλην μάθησιν ὑποπίπτει πολλάκις εἰς προλήψεις γελοίας καὶ παιδαριώδεις. Ἄν θέλῃς δὲ νὰ με πιστεύσῃς, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, ἀφοῦ ὁ δυστυχῆς αὐτὸς μάγος μὰς ἐξαγάγῃ ἀπ' ἐδῶ, θὰ τὴν χάσωμεν πραγματικῶς τὴν μνήμην! διλαδὴ οὐδέποτε θ' ἀνακωνώσωμεν εἰς ψυχὴν ζώσαν τὸ μυστικόν, τὸ ὅποιον ἀπεκαλύψαμεν τόσον ἀκουσίως!...

— Ἡ γενναίωφρον αὕτη ιδέα εἶνε ἀνταξίη σου, φιλάτη μου!... Ἡ γ. ὠμη σου λοιπὸν εἶνε ὅτι πρέπει νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς τὴν τελετὴν ταύτην;

— Ἐκτός ἂν διαβλέπῃς κανὲν ἄλλο μέσον, ὅπως ἐξέλθωμεν τοῦ φουεροῦ τούτου ὑπογεύου.

— Φεῦ!... κανὲν μέσον δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνεύρω. Τέλος πάντων ἀφοῦ ἀρκεῖται εἰς αὐτὴν τὴν ἀγυρτεῖαν, δὲν βλέπω ὅτι θὰ πάθωμεν τίποτε σοβαρόν, ἂν ὑποβληθῶμεν εἰς αὐτήν...

Παρακτὸς τούτου, παρατήρησεν ἐμφρόνως ὁ Γαργκαίδης, ἂν μείνωμεν ἐδῶ, θὰ χάσωμεν κάτι τι πολυτιμότερον ἀπὸ τὴν μνήμην, θὰ χάσωμεν τὴν ζωὴν...

(1) Τὸ φυσικὸν τοῦτο φαινόμενον, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Fata Morgana, μὰς ἔτυχε νὰ παρατηρήσωμεν ἀπὸ τὸ βουνὸν τοῦ Ἁγίου Θεοδοῦρου (Γαρούνας), εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Νήσου. ὄθεν φαίνεται ἡ Ἀδριατικὴ Θάλασσα.

— Βεβαίως. Τότε λοιπὸν ἀμφότεροι φρονεῖτε ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶμεν;

— Νομίζω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἀλλέως, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ὁμολογῶ, ἀρκεῖ νὰ εὐρεθῶ πάλιν ὑπὸ τὸ ἀγαθὸν φῶς τοῦ Μίθρα, ὅπως λέγουν αὐτοί, καὶ ὀλίγον με μέλει ἂν διατηρήσω ἢ ἂν ἀπολέσω τὴν μνήμην μου... μολονότι ἔχω τεραστίαν τοιαύτην. Δὲν βλέπω εἰς τί μ' ἐχορσάμωσαν ἕως τώρα ἡ μνήμη ὅπως εὐήμερήσω!... εἶπεν ὁ Γαργκαίδης ὑψὸν τοὺς ὤμους.

— Ὁ κύβος ἐρρίβη λοιπὸν! εἶπεν ὁ Μαυρίσιος.

Ἐπλησίασαν πάλιν εἰς τὸν βωμόν.

— Γκουσά-Νισίν, εἶπεν ὁ Κερδικ, δεχόμεθα τὸν ὄρον, τὸν ὅποιον μὰς ἐπιβάλλεις... Ἄλλ' ἐπίτρεψέ μοι νὰ σ' ἐρωτήσω πρότερον τί ἐννοεῖς ὅτι «θὰ μὰς κάμῃ νὰ χάσωμεν τὴν μνήμην;»

Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς τοῦ μάγου σινεσπάζθησαν ἀλγεινῶς καὶ νὰ λήψῃς ἐξηκοντίσθη ἀπὸ τὸ βλέμμα του.

— Μὴ ἀνησυχῆς, Φοράγης, εἶπε μετὰ βραχεῖαν σιγὴν καὶ μετὰ παραδόξου βλέμματος. Θὰ σοῦ ἀπομείνῃ ἀρετὴ μνήμη διὰ τὰς πράξεις σου... Ἄλλὰ δὲν πρέπει—δὲν θέλεις σὺ, ὦ Μίθρα!—εἰς καὶ μόνος θνητὸς ἐκτὸς τοῦ μεγάλου ἱερέως καὶ τῆς κόρης του νὰ γινώσκῃ τὰ μυστήρια τοῦ ἁγιαστηρίου σου... Ὁ ἀπολέσῃ τὴν μνήμην σου, νέε, ὡς πρὸς πάντα τὰ συμβάντα ἀπὸ τῆς καταβάσεώς σου διὰ τοῦ Γκούλ-Ἐκ.

θὰ λησμονήσης καὶ αὐτὴν τὴν θέσιν τοῦ φρέατος. Ὅλον τὸ διάστημα, τὸ ὅποιον παρήλθεν ἀπὸ τῆς ἀπαισίας στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν σὲ ὠδήγησα ἐκεῖ, θὰ εἶνε διὰ σὲ ὡς νὰ μὴ ὑπῆρξέ ποτε!..

Ὁ μάγος διεκόπη καὶ ἐθλίψε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ μέτωπόν του μετὰ βελήος στεναγμοῦ. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐξῆ ἄλλος συνετάρασε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὸ βλέμμα, ὅπερ προσήλου ἀκουσίως ἐπὶ τοῦ Μαυρίκιου καὶ τῆς Αἰκατερίνης, ἐξέφραζε μεγάλην ὀδύνην. Ἐφαίνετο οἶον εἰ λαλῶν μετὰ λύπης· οἱ λόγοι ἐξήρχοντο βραχεῖς καὶ διακεκομμένοι ἐκ τῶν χειλέων του, ὡστε πρὸς τὴν θέλησίν του.

Καὶ οἱ παρεστῶτες ἐφαίνοντο ὡσαύτως κυριεύμενοι ὑπὸ θλίψεως· πᾶσα αὕτη ἡ σκηνὴ ἀπέπνεεν ἀπαισίαν ἐντύπωσιν καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς ἀλλοπροσώνης ἢ ἐξωγραφημένη ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ μάγου ἐνεποιεῖ εἰς τὰς καρδίας τῶν νεανίδων ἀκούσιον παγερὸν τρόμον.

— Μάγε, εἶπε τέλος ὁ Μαυρίκιος μὲ φωνὴν σοβαρὰν, σοῦ εἶπα ὅτι δεχόμεθα. Δὲ δύναμαι νὰ ὑποφέρω ἐπὶ πλέον βλέπων τὴν ἀδελφὴν μου καὶ τὴν εὐγενῆ σου ἐγγονὴν εἰς τὸ βάθος τοῦ τάφου τούτου. Σῶσέ τας λοιπόν!... Ἄτυχεῖς νεάνιδες!... Δὲν τὰς ἐξώθησεν αὐτὰς ἔως ἐδῶ ματαίᾳ περιέργειᾳ... Κατῆλθον εἰς τὸ βράθρον ὑπακούσασαι μόνον εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἀγαθῆς τῶν καρδίας. Εὐσπλαγγίσου αὐτάς, Γκουσά-Νισίν, καὶ ἐνθυμήσου τί σοῦ προέτεινα τὴν πρώτην στιγμὴν... μένω ἐδῶ ἐγώ, εὐχαρίστως θυσιάζω τὴν ζωὴν, ἂν πρόκειται ν' ἀπολυτρώσω τὴν ἰδικὴν των.

Ὁ μάγος ἐπρὶκίασε καὶ ἐκίμε κίνημα ἀπελπισίας, ὡσεὶ ἀποκρούων τοὺς λόγους τοῦ νέου.

— Σιώπα, σιώπα!... ἀνέκραζε. Θὰ ἐξέλθετε ὅλοι, ὅλοι!... Σοὶ τὸ εἶπα, ὑπακούσατε εἰς τὸ πεπρωμένον!... Χάσατε τὴν μνήμην!... Ἄσεβεις!... ἐμάθασα μυστηρια φοβερά!... Ἄς ἐξαλειφθῶν!... Ἄς ἐξαλειφθῶν διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν μνήμην σας!

— Πάτερ, εἶπε διεκόπτουσα αὐτὸν αἴφνης ἡ Λεϊλά μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῆς, θὰ ὑποβάλλης καὶ ἐμὲ εἰς αὐτὴν τὴν τελετὴν. Τὸ ἀπαιτῶ! Ἄν συγκατατεθῆς νὰ ὑποβάλλης καὶ ἐμὲ, τὴν κόρην σου, τότε εἶνε σημεῖον ὅτι ἡ τελετὴ εἶνε ἀκίνδυνος, διότι ἐπὶ τοῦ τεθλιμμένου μετώπου τῆς Λεϊλᾶς ἐπαναπαύεται ἡ ἐλπίς τῆς γενεᾶς σου. Ἄς ἀπολέσω καὶ ἐγὼ τὴν μνήμην, μεγάλῃ Μοβέδ! Μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συμμετάσχω καὶ ἐγὼ τῆς τύχης των, θὰ ἐπιτρέψω ὅπως οἱ φίλοι μου ὑποστῶσι τὴν ὄρον, τὸν ὅποιον ἐπιβάλλεις εἰς αὐτάς.

Ὅρθοι ἀπέναντι ἀλλήλων ὁ πρεσβύτερος καὶ ἡ νεάνις διεσταύρωσαν τὸ βλέμμα τῶν γαλανῶν ὀφθαλμῶν των, ὅξυ ὡς αἰχμὴν ξίφους. Ἀλλὰ καίτοι

ὁ γέρον ὠχρίασε καὶ πάλιν, οὐχ' ἦπτον δὲν ἐκάμφθη ὑπὸ τὸ βλέμμα τῆς νεάνιδος.

— Ἐστὼ τέλος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου! εἶπε τέλος βραδέως. Θὰ ὑποστῆς τὴν κοινὴν τύχην, ἀφοῦ τὸ ἀπαιτεῖς, ὡ εἶναι. Ἀπόλεσε καὶ οὐ τὴν μνήμην, Λεϊλά!.. Λησμώνησε ὅτι ἡ χεὶρ σου ὠδήγησε τοὺς ξένους εἰς τὰ Ἄγρια τῶν Ἄγίων!... Εἶθε ἡ ἀνάμνησις τοῦ σφάλματός σου νὰ ἐξαλειφθῆ, ὅπως παροδικῶς ἔχνης βήματος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς κινήτης ἄμμου τῆς παραλίας. Λησμώνησε, τέκνον μου!... Διατήρησε μόνον τὴν μνήμην τῆς δόξης τῆς γενεᾶς σου καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ, ὃν ὑπηρετεῖς!..

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ μάγος ἐξέτεινε μὲ κίνημα πλήρες μεγαλείου τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῆς νεάνιδος, ἥτις ἐκύψε τὸ μέτωπον καὶ ἐπικνήθη κλονιζομένη πλησίον τῆς Αἰκατερίνης.

Ἡ δεσποινὴς Κερδία ἐσφιγξέ μετὰ συγκινήσεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὴν φίλην τῆς. Ὡς ἐκ τῆς θαρραλέας τῆς προσπαθείας ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὸν πάππον τῆς ἡ Λεϊλά εἶχεν ὠχρίασει καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶχον πλησθῆ δακρύων. Αἱ δύο νεάνιδες αἱ τόσον θαρραλέαι μέχρι τοῦδε ἠσθάνοντο ἤδη ἐαυτάς παραλυομένας ὑπὸ ἀορίστου τρόμου, καὶ φοβερά ἀλλ' ἀνέκφραστος ὑποψία περὶ τῶν προθέσεων τοῦ πάππου τῆς ἐσφιγγεν ἐπωδύνως τὴν καρδίαν τῆς Λεϊλᾶς.

Ἐν τούτοις ὁ μάγος Μοβέδ ἔλαβεν ἕκ τινος γωνίας τοῦ ἀδύτου γιγαντιαίου διαβήτην. Μὲ τὴν αἰχμὴν του ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡμικύκλιον πρὸ τοῦ βωμοῦ καὶ ἐπὶ τῆς χαρκαθείσης γραμμῆς διέταξε νὰ γονυπετήσωσιν ὁ Μαυρίκιος, ἡ Αἰκατερίνη, ἡ Λεϊλά καὶ ὁ Γαργασιδᾶς.

Ἀνέλαθε τότε ἀσυνήθη μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης ἐπισημότητα ἤθους. Τὸ πρόσωπόν του εἶχε μεταμορφωθῆ, τὸ βλέμμα του ἤστραπτεν ὡς τὸ τοῦ ἀετοῦ. Ἡ πικρὸς τὸν φανὸν τῆς Λεϊλᾶς, φανὸν ἀνηφθέντα παρ' αὐτῆς διὰ τοῦ ἱεροῦ πυρός, τοῦ διατηρουμένου εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου, καὶ τὸν ἐτοποθέτησεν ἐπὶ ἀργυροῦ τρίποδος, ὃν ἔλαβεν ἀδυστάκτως ἐκ τῆς αὐτῆς γωνίας τοῦ βωμοῦ Ἄπὸ χουτῆς πυξίδος, ἣν ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ἐνδυμάτων του, ἔλαθε δραχμίδα κόνεως, ἣν ἔρριπεν ἐπὶ τοῦ πυραύνου, σκεπάζων ἅμα τὸ στόμα διὰ μιᾶς ἄκρας τῆς ἐκ μουσελίνης κιθάρας του. Φλόξ ἐρυθρὰ ἀνεδόθη καὶ καπνὸς ἐλαφρὸς, εὐώδην ἔχων παράδοξον καὶ ζαλιστικὴν ἐσχηματισθῆ ἐλικοειδῆς καὶ ἀνῆλθε βραδέως πρὸς τὸν θόλον. Ὁ μάγος ἐψιθύριζε λέξεις ἀκαταληπτους εἰς ὅλους καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Λεϊλάν.

Ἐλαθε τὴν ἀργυρὰν κλεῖδα καὶ ἤνοιξε τὸ εἰς τὸ μέσον κιβωτίου.

Μὲ κίνημα βραδύ καὶ μεγαλοπρεπὲς ἀνύψωσε τὸν ἐκ πολυτίμων λίθων ἥλιον, ὅστις ἐφάνη στερεωμένος ἐπὶ μακροῦ καὶ εὐλυγίστου στελέγους χρυσοῦ θνωθεν τοῦ κιβωτίου. Κύπτων κατόπιν

εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου ὁ μάγος ἐξήγαγε συσκευὴν παράδοξον, ἀνταναστῆρας ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἀγγεῖα κερατοειδῆ, μακροὺς σωλήνας ἐκ στιλπιοῦ χάλυβος. Ἐχειρίθη πρὸς στιγμὴν τὰ διάφορα ταῦτα ἀντικείμενα, καὶ εὐθέως φῶς μέγα καὶ ἀπαστράπτον ἐφώτισεν ὅλον τὸ ἄδυτον.

Εἰς τὸ κέντρον μὲ λάμπην λευκὴν, σφοδρὰν ἀπῆστραπτεν ὁ ἐκ τιμαλφῶν λίθων ἥλιος. Ὁ κεντρικὸς ἀδάμας ἐξέπεμπε πυρίνας ἀκτίνες, ἀντανακλωμένας μυριάκις ὑπὸ τῶν πέριξ αὐτοῦ μυριάδων ἀδαμάντων. Οἱ σάπφειροι ἐξηκάντιζον φλόγας κυανᾶς, οἱ ἄνθρακες, οἱ σμάραγδοι, τὰ τοπάζια, οἱ ἀμέθυστοι, οἱ βήριλλοι ἔλαμπον, ἤστραπτον, ἐρεγγυόβουλον καὶ ὄλη ἐκεῖνη ἡ λάμψις συνεχέετο εἰς μίαν μεγάλην καὶ φωταυγῆ, ἥτις ἡ νύχκαζε τοὺς θεατὰς νὰ κλείσωσι τὰ βλέφαρα διὰ νὰ μὴ τυφλωθῶσιν.

Ὁ μάγος ὀρθος παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ, μὲ τὴν ὄβιν ἐστραμμένην πρὸς τοὺς παρεστῶτας διεγράφετο ἄμαυρος ὡς σκιά ἐν τῷ

μέσῳ τοῦ φωτεινοῦ καὶ ἀπαυγαζοντος κύκλου.

Περίστρεψε βραδέως πέριξ τῆς κεφαλῆς του ὑπερμεγέθη ὀπάλλιον, ἔχον λάμπην ἡιερον καὶ ἐπέδικλιν ἐνταυτῷ ὡς ἰοδύλου ὄψεως. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ λίθου τούτου ἦτο κεχαραγμένη ἡ ἐλληνικὴ λέξις ΑΒΡΑΞΑΣ, ἥς τὰ ἐπτὰ γράμματα προστιθέμενα κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀξίαν ἐκάστου ἀποτελοῦσι τὸν μυστηριώδη καὶ ἀστρονομικὸν ἀριθμὸν 365. Πέριξ τοῦ ὀπάλλιου ἤστραπτον ἑτεροὶ λίθοι, ὅπως ἐπίσης δι' ἄλλων λίθων πολυτίμων ἦτο ἐστρωμένον καὶ τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου.

Ὁ μάγος συνώδευε τὸ μεγαλοπρεπὲς του κίνημα δι' ἄσματος μελοποιμένου ταπεινῆ τῆ φωνῆ,

ψαλμωδίας μονοτόνου, ἥτις ἐνέπνεεν εἰς τοὺς παρεστῶτας καταπληκτικὸν λήθαργον.

Ἐνῶ ἀντήχει ἡ σοβαρὰ φωνὴ τοῦ μάγου, εἰκόες ἀναρίθμητοι, παράδοξοι, ἄμορφοι τρεθὸν ἐγεννῶντο εἰς τὸ πνεῦμά των. Ἐνόμιζον ὅτι κριστάνται εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν κόσμων. Ἐβλεπον ἀναφανομένην τὴν βλάστησιν εἰς τὴν γῆν. Τὰ μεγάλα ἐξχαρνασθέντα ζῶα, τὸ μαμμοῦθ, τὸ μεγαθήριον, οἱ λεπτοὶ ὄφεις οἱ φέροντες

ΔΥΟ ΑΝΘΗ

κεκομμένους πόδες, τὰ ζῶα τὰ λησμονηθέντα τῆς πρώτης πλάσεως εἰσπον ἢ ἀνεπύδων ἐξερχόμενα ἀπὸ τὴν πρώτην ἰλύν. Ἐνόμιζον ὅτι ἐδοθίζοντο εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ ἔβλεπον ἐκεῖ συνταρασσομένα ἄγνωστα τέρατα... παρερεῖομενοι δὲ εἶτα ἀκαριαίως εἰς τὸ κενὸν διάστημα τοῦ αἰθέρος ἔβλεπον ζωογονομένους τοὺς ἀστέρους καὶ περιστρεφομένους ὑποκάτωθεν των.

Κρότος τις δὲ παρόμοιος μὲ τὸν τῶν κυμάτων τῶν συντριβομένων εἰς τὴν παραλίαν, παρεμπερῆς μὲ τὴν ἐξερχόμενον ἀπὸ τὸ βάθος μεγάλων κορυφῶν ἐπλήρου βαθμηδὸν περισσώτερον τὴν ἀκοὴν των καὶ ἀνῆρχετο μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου των.

Μετὰ τὰ ὄμματα διεσταλμένα, μὲ τὸ πρόσωπον πελιδὸν πάντες ἔβλεπον, χωρὶς νὰ δύνανται ν' ἀποσπάσωσι τὸ βλέμμα των ἀπὸ τὸν ἐκ πολυτίμων λίθων ἥλιον. Καὶ ἡ κίνησις τοῦ μάγου καθίστατο ὀλονὲν εὐρυτέρα· τὸ ἀνάστημά του ἐφαίνετο μεγαθυνόμενον καὶ ἀνυψούμενον μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ θόλου διὰ μέσου τῆς ἐλαφροῦς ὀμίχλης τοῦ κυανοῦ καπνοῦ, ὅστις ἐξικολούθει ν' ἀναθρόσκη κατὰ λεπτὰ καὶ εὐώδεις ἔλικας. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἀπῆστραπτον ὅσον καὶ οἱ σάπφειροι οἱ περιστρέφοντες τὸ μαγικὸν ἄστρον· τὸ πρόσωπόν του καὶ αἱ χεῖρές του ἐφαίνοντο διὰ τοὺς θεατὰς μεταμορφούμεναι καὶ ἀπαστράπτουσαι ὡς οἱ ἀδάμαντες.

Πού ἦσαν; Ἦτο δνειρον; ... Ποῦν ἦτο τὸ θν ἐκεῖνο μὲ τὰς κυκλικὰς κινήσεις του, μὲ τὴν πέν- θιμον καὶ παγερὰν φωνήν του;

Ἡ Λεϊλά ἠθέλησε νὰ καταβάλλῃ προσπάθειάν τινα, ὅπως αποσειῇ τὴν νάρκην ἐκείνην.

— Πάτερ!... σταμάτησε!... φθάνει!... ἐπι- θύρισε μὲ φωνήν συντετριμμένην, τείνουσα τὸν βραχίονα πρὸς τὸν μέγαν ἱερέα.

Ἄλλὰ κλονισθεῖσα καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ ἐδά- φους ἔμεινε ἀπνοῦς, ἀναίσθητος.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἡ Αἰκατερίνη κατέ- πεσε πλησίον τῆς, ὃ δὲ Μαυριίκιος καὶ ὁ Γαργα- ρίδης ἴσταντο ἀκίνητοι μὲ τὸ βλέμμα ἀτενὲς καὶ ὑελῶδες. Ὑπνος ἀκατανίκητος τοὺς ἐδάρυεν. Εἰς μάτην ὁ Κερδικ ἤθελε ν' ἀντισταθῇ, νὰ δια- τηρήσῃ τὴν ἐλευθέραν χορσιν τῶν δικαιοδικῶν του δυνάμεων. Δύναμις ἰσχυροτέρα αὐτοῦ ἐνήρ- γει καὶ ὑπέκυπτεν ἀκουσίως. Ὅλίγα λεπτά μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν γοητειῶν τοῦ μάγου οἱ δύο ἄν- δρες καὶ αἱ δύο νεάνιδες ἦσαν βεθυθισμένοι εἰς τὰ σκότη μαγνητικῶ ὕπνου.

Εὐθὺς ὡς ὁ Γκουσά - Νισίν τοὺς εἶδεν ὄλους ἀκινήτους ἐν ὑπνωτικῇ καταστάσει, ἔπκυσε τὸ ἄστυ καὶ τὰς κινήσεις του.

Βαδίζων σπασμωδικῶς ἐπλησίασεν εἰς τὸν κύ- κλον, ἐνθα ἔκειντο. Ἐπειτα, χωρὶς νὰ φροντίσῃ κἄν νὰ κλείσῃ τὸ κιβωτίδιον ἀλλ' ἀφίνων νὰ λάμπῃ καὶ ν' ἀκτινοβολῇ ὁ μαγικὸς ἥλιος ὑπὸ τὸ συγκεντρικὸν φῶς τῶν ἀνταυγαστήρων, ἤρ- πασεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Λεϊλάς.

Ἀνεγείρων τὴν νεάνίδα ὡς πτερὸν ὁ προσδύ- ττης ὤρμησεν ἐκτὸς τοῦ ἀδύτου, χωρὶς νὰ ρίψῃ οὔτε κἄν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὐς κατεδί- καζεν εἰς θάνατον.

Βαίνων μὲ βῆμα εὐσταθὲς καὶ ἀσφαλὲς διὰ μέ- σου τῶν σπειρῶν τοῦ λαβυρίνθου ἔφθασεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τὴν ἀνευρεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μαυριίκιου. Διήλθε τὸ ἐπιστημονικὸν μουσεῖον, ἔφθασεν ἀδι- στάκτως εἰς τὸν κινήτῶν λίθον, τὸν ἀνήγειρε, διήλθε διὰ τῆς ὀπῆς καὶ τὸν κῆκε νὰ ἐπανα- πέσῃ μετὰ πενθίμου καὶ παρατεταμένου κρότου. Διήλθε τὰς στοὰς μὲ τὸ αὐτὸ ταχὺ βῆμα, χωρὶς νὰ φαίνεται ποσὸς ἐμποδιζόμενος ἀπὸ τὸ φορ- τίον ὅπερ ἔφερεν. Ἡ λυθεῖσα μακρὰ κόμη τῆς λιποθύμου νεάνιδος ἐσάρυεν τὸ ἔδαφος, ἐξεγεί- ρουσα τὸν προαιώνιον κωνορτόν.

Ὁ ἄγχιος προσδύτης ἐξηκολούθει νὰ προχωρῇ μὲ τὴν ὄψιν αὐστηράν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς βλο- σηρούς.

Μετὰ μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς ἐξόδου του ἐκ τοῦ ναοῦ ἀνέβαινε ἀπὸ τοῦ γείλους τοῦ φρέατος τοῦ Γκουλ - Ἐκ, φέρων πάντοτε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν ἀναίσθητον Λεϊλάν.

Τὴν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς χλόης. Ἀφίσας τότε τὴν βαρεῖαν πλάκα τοῦ στομίου νὰ ἐπαναπέσῃ,

ἔκυψε καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου ἐργαλεῖόν τι μὲ ὀξεῖαν αἰχμὴν ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ λίθου χάρα- κτηρὰς τινὰς μυστηριώδεις.

Εἶτα ἀνεγείρομενος ἀνέλαβε τὸ φορτίον του καὶ χειρετῶν διὰ τῆς κεφαλῆς τὴν σελήνην, ἀνα- τεύλασεν ὠχρὰν καὶ τεθολωμένην κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸν ἠρίζοντα, ἐξηκολούθησε μὲ βῆ- μα βαρὺ τὴν πορείαν του πρὸς τὸν Πύργον τῆς Σιγῆς.

Ἐπειτα συνέχισα)

X

Ο ΓΕΡΑΙΣΤΟΣ

Ἑοδοιοπορικὴ ἀνάμνησις

«Γεραιστός δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ εἴρη- ται μὲνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ:

ἔς δὲ Γεραιστόν

Ἐννύχια κατάγοντο.

καὶ ὅλοι οἱ τοῖς διαίρουσι ἐκτῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀτ- τικὴν ἐπικαιρίως κείται τῷ Σουσίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον ἔ- χει δ' ἱερὸν Ποσειδῶνος ἐπιστημύτατον τῶν ταύτῃ καὶ κατοικί- αν ἀξιολογον». (Στραβ. J. c. 447).

Δεν εἶνε ἀπίθανον εἰς τὰ ὅσα πολλῶν Ἑλλή- των πρώτην ταύτην φορὰν νὰ ἤχῃ τὸ ὄνομα Γε- ραῖστος. Καὶ τοῦτο διότι ὀλιγώτερον πάν- των ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας γινώσκουμεν τὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστα τοὺς ἀρχαίους τόπους καὶ τὰ ἀρ- χαῖα μνημεῖα αὐτῆς. Ἐφ' ᾧ ἐπιθυμῶν νὰ κατα- στήσω εἰς πολλοὺς γνωριμώτερον τὸν πολὺν τὸ πάλαι Γεραιστόν, προσέβην εἰς τὴν σκέψιν νὰ περιγράψω ἐνταῦθα ἐν ὀλίγοις τὴν εἰς αὐτὸν κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς ἐκδρομὴν μου, ἣν καὶ δεν συνειθίζω νὰ καταστρώνω ἀπομνημο- νεύματα καὶ νὰ ἐκθέτω ἐντυπώσεις ταξιδιῶν καὶ ἐκδρομῶν.

Ἐκ Καρύστου τρεῖς συνοδοιπόροι ἐν μηνὶ Ἰου- λίῳ ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν Γερα- ιστόν, καὶ τὴν Γεραιστίαν ἄκρον. Ἐπεύσαντες ἡμῶν, τῶν μόνων καταλλήλων διὰ τοὺς τοι- χεῖς ἐκείνους τόπους, λίαν πρῶτ' ἀπῆλθον διευ- θυόμενοι πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τῆς Καρύστου συγ- κομίζοντες μεθ' ἡμῶν τὰ ἀναγκαῖότατα τῶν ἐ- πιτηδεῶν διὰ τὴν ἑοδοιορίαν.

Ἡ ὁδὸς καίπερ τραχεῖα εἶνε εὐάριστος, διότι κάτωθεν αὐτῆς ἐκτείνεται ἡ γαλανὴ θάλασσα μετὰ λαμπρῶν κολπίσκων. Ἄλλ' ἐν ὄσῳ ἐχω- ροῦμεν ἡ ἑλλειψὶς δένδρων καθίστα δυσχερῆ καὶ κοπιώδη τὴν πορείαν, μέχρις ὅτου χάριν ἀναψυ- χῆς μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπεξέυσκα ἐν παρὰ μέγαν πλάτανον, ἵπκο' ὅν ἄφρονον ἔφερε τὸ ἄριστον τοῦ Πινδάρου ποτόν, τὸ ὕδωρ.

Μετ' οὗ πολὺ ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πορείαν ἐλάχιστα ὑπὸ τοῦ καύσωνος ἐνοχλούμενοι, μο- λονότι ἡ ἡμέρα εἶχε προχωρήσει, διότι ἄνεμος οἷχί σφοδρὸς διαπνέων μᾶς ἀνεκούφιζε. Μετὰ μιάς δ' ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ πλατάνου καὶ τῆς κρήνης ἐσταθμεύσαμεν πάλιν εἰς τι βεῦμα, ἐνθα

ὑπὸ τὰς ἀρωματώδεις τῶν δένδρων σκιάς συννη- τήσαμεν καὶ ἄλλους πεζοπόρους πορευομένους ἀνά τὰ χωρία. Τέλος μετὰ μικρὸν ἐπλησιάσαμεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ χωρίον τὸ καλούμενον «Πλατανι- στός», εἰς τὸ ὅποιον διὰ νὰ εἰσέλθωμεν ἔπρεπε νὰ κατέλθωμεν εἰς βρυματικὴν κατωφερῆ. Ἐστη- μεν ἐπὶ μικρὸν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος καὶ παρατη- ρήσαμεν τὸ κάτω κείμενον τοῦτο χωρίον τοῦ Πλατανιστοῦ—μεταξὺ δρυμῶνος καὶ μεγίστου ἐλαιῶνος,—ὅπερ ἔχει ὄντως γραφικωτάτην θέ- σιν. Αἱ οἰκίαι κατα γραμμὴν ἐντὸς τῆς βρυμα- τικῆς καπνίζουσαι αἱ πλείσται· παρ' αὐτάς τὰ κηπάρια καὶ ὑπὸ τὰς σκιάδας γυναικες καὶ ἄν- δρες ἐργαζόμενοι διαφόρους ἐργασίας.

Κατήλθοντες καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀντελήφθη- μεν τῆς ζωογόνου δρόσου καὶ εἶδομεν τὰ ἀφθό- νως ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ βέοντα ὕδατα καὶ ἐθαυ- μάσαμεν τοὺς ἀμπελώνας, τὰς βροιάς, τὰς συκᾶς καὶ τὰς συκαμινέας του.

Ἄμα τῇ ἀφίξει μᾶς εἰς τὴν πλατεῖαν ἡ- νοῖζε παραγγελλεῖς τὸ κεκλεισμένον κρεῖτον αὐτοῦ ὃ ἐκ τῶν προϋχόντων τοῦ χωρίου κρεπώ- λης καὶ ἐδέχθη ἡμᾶς μετὰ χαρᾶς προσενεγκῶν σῦκα καὶ ρακίον πρὸς ἀναψυχήν. Ὁ ἐπιτόπιος κῆ- ρυξ, αγαθὸς τις τὴν βοήθην χωρικός, ἀνίγγειλε τὴν ἀφίξιν ἀρχαιολόγων (ἰ) καὶ προσεκάλεσε τοὺς χωρικούς τοὺς ἔχοντας ἀρχαῖα νομίσματα καὶ ἄλλα πρὸς πώλησιν νὰ ἐλθῶσιν. Ὅντως ἀφί- κοντό τινες κομίζοντες ἀργεῖα, νομίσματα, τε- μάχια μαρμαρῶν ἐκ τῶν περίξ ἀνεκκαλυπτομέ- νων καὶ εἰς τῶν συντρόφων μου ἠγόρασεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τετραδραχμον Ἀθηναϊκὴν κάλλιττα δια- τετηρημένον καὶ ἄλλα τινά.

Θελήσαντες δὲ πρὸ τοῦ ἀπέλθωμεν ἐκεῖθεν καὶ πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὸν πρὸς θν ὄρον, τὸν Γε- ραιστόν, νὰ ἐπισκεφθῶμεν τοῦ χωρίου τού- του τὰς ἀρχαιοτήτας, διήλθοντες γραφικωτάτην τοποθεσίαν ἐπὶ τοῦ τέρματος τῶν οἰκιῶν κειμέ- νων καὶ ἀποτελουμένην ἐκ σειρᾶς ὄλης πλατά- νων, (ἐξ ὧν φαίνεται καὶ ἡ ὀνομασία τοῦ χωρίου Πλατανιστός), ποτιζομένον ὑπὸ ὕδατων διαυγε- στάτων ποταμίου τινός, καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν συριγματῶν ποιμένων, ὅστις ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων τὸ ποίμνιον αὐτοῦ προεφύλασεν ἀπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου, ἀνήλθοντες λοφίσκον καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μόνον τοῦ χωρίου ἀρχαιοτητα, εἰς τοποθεσίαν τινὰ καλουμένην ὑπὸ τῶν χωρικῶν Ἑλληνηκόν, ὡς καὶ ἀλλα- χού καλοῦνται οὕτω πολλὰ τῶν ἀρχαίων μνη- μείων.

Τὸ Ἑλληνηκὸν φαίνεται ὅτι ἦτο ναὸς τοῦ Ζ' π. Χ. αἰῶνος. Οἱ σωζόμενοι τοῖχοι τοῦ κτιρίου εἶνε ἰσόδομοι ἐκ μαρμαρῶν μὲ ἐπιγραφὰς δυσαναγνώστους καὶ σχεδὸν κατεστραμμένας. Ἀνεκαλύπτονται δὲ ἐν αὐτῷ κατὰ χώραν καὶ οὐκ ὀλίγοι παλαιοὶ τάφοι κατὰ σειρὰν κείμενοι.

Εἰς τοὺς τοίχους ἐκ τοῦ χρόνου ἐσχηματίσθησαν ὀπαί· οἱ δὲ τῆς κόμης ταύτης κάτοικοι ἀκούον- τες κρότον ἰσχυρὸν ἐκ τοῦ ἐν αὐτοῖς εἰσρέοντος ἀνέμου ἀκραδάντως πιστεύουσιν ὅτι τὸ μέρος εἶνε στοιχειωμένον.

Ἡ οἰκοδομὴ εἶνε, ὡς εἶπειν, ἀπέραντος, ἀλλὰ κατεστραμμένη· ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ δὲ ναοῦ ἐκτί- σθη Βυζαντινὸς ναὸς, οὗ σώζονται τὰ ἴχνη· πρέ- πει δὲ νὰ λείψωσιν ἐκεῖθεν τὰ ἴχνη ταῦτα τὰ Βυζαντινὰ τοῦ ναοῦ καὶ νὰ γείνωσιν αἱ δέουσαι ἀναγκαφαί, διὰ νὰ κρίνη τις ἀσφαλῆστερον περὶ τοῦ οἰκοδομήματος.

Ὅτω τὰ τοῦ ἀρχαίου τούτου κτιρίου ἐξητά- ζομεν, ὅτε ἐνεφανίσθη ἡμῖν καὶ ὁ ἀγαθὸς ἐκ τοῦ χωρίου ὑποψήφιος δημοτικὸς σύμβουλος Καρύστου καὶ γνωστὸς τοῖς Καρυστίοις Φιλίππης, ὅστις μᾶς ἐπιστοποίησε—πρὸς λύσιν τῶν ἀποριῶν μᾶς—ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὑποψηφιότητός του ὡς δη- μοτικὸς συμβούλου, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἦτο ναὸς τῆς ἀνδρείας· μᾶς ἐβεβαίωσε δὲ συγχρόνως, ὅτι ἂν ἐπετύγχανε σύμβουλος πάραυτα ἤθελεν ἐνεργῆσαι ἀνασκαφὰς καὶ ἤθελε μετὰ ταῦτα ἀνεγείρει ἐπὶ τοῦ Ἑλληνηκοῦ δύο ἐκκλησίας μεγαλοπρεπεῖς καὶ περιβλέπτους, ὡς τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου!

Ἄς ὄψωνται λοιπὸν οἱ καταψήφισαντες αὐτοῦ!

Ἐστημεν ἐπ' ὀλίγον μετὰ τὴν σπουδὴν τῶν λειψάνων τοῦ Ἑλληνηκοῦ καὶ προσβλέψαντες ἐκ τῆς θέσεως ταύτης πρὸς τὰ κάτω ἐθαυμάσαμεν τὴν ἐπιτυχῆ τοῦ τόπου ἐκλογὴν, ἐν ἣ διακρίνον- το πάντοτε οἱ παλαιοί. Ὁ ὀρθαλμὸς ἐπλανάτο εἰς τὴν ἄμεσον διαδοχὴν τῶν ὠραίων νήσων, τῆς Ἄνδρου, Σύρου, Κέας καὶ εἰς τὸ γλυκύτατον τοῦ γλαυκοῦ πόντου θέαμα. Ἐκεῖθεν ἐξητήσαμεν νὰ ἴδωμεν καὶ τὴν θέσιν ἐπικριβέστερον, ἐν ἣ ὁ ἐπι- κίνδυνος Καφίρεὺς καθαιρεῖ καὶ καταστρέφει τοὺς πλέοντας. Ὁ Καφίρεὺς ἢ Καθηρεὺς, τὸ τρομερὸν τοῦτο ἀκρωτήριο, ὅπερ κατέστη ἔκπαλαι πε- ρίφημον διὰ τὸν χειμῶνα, ἦν ὑπέστησαν παρ' αὐτῷ οἱ ἐξ Ἰλίου μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐπανερχόμενοι Ἕλληνας, ἐκεῖτο πλησίον μᾶς· μᾶς ἐδείκνυον δὲ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ παρ' αὐτὸν κείμενα χωρία του, εἰς ἃ διὰ νὰ κατέλθῃ τις διὰ στενωπῶν ἀτοκῶν ἀπὸ ὑπερυψίων ὄπισθεν τῆς Ὀχῆς ὄρεων καθη- κόντων μέχρις ἐγγυτάτου αἰγιαλοῦ, ἀπαιτεῖται πρῶτον νὰ ἐξομολογηθῇ—μὰ τὴν ἀλήθειαν— διὰ τὸ κατωφερὲς καὶ ἀπόκημον. Παρ' ἐν δὲ τούτων—τὸ Σχιζαλί—συμβαίνεισι κατ' ἔτος τὰ μεγαλεῖτερα τῶν ναυαγίων. Κύματα πελώρια κατακλύζουσι τοὺς ἀτυχεῖς ναυτιλλομένους καὶ καταροίπτουσι τὰ σκάφη αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀπορ- ρώγων βράχων, χωρὶς γὰ δύνασται οὐδὲ οἱ ἐπι- θαινόντες νὰ σωθῶσι. Πολλοὶ δὲ ποιμένες διὰ τῶν μακρῶν ράβδων, ἃς φέρουσι, δίδοντες τὸ ἕτερον ἄκρον εἰς τοὺς ναυαγούς σύρουσι πολλάκις ἐπιτη- δεῖως πολλοὺς αὐτῶν καὶ σώζουσι τινὰς.

Ἰπεστρέψαμεν ἔπειτα διὰ τὰ κατευθυνθόμενα εἰς Γεραιστὸν καὶ παρὰ τὸν ποταμίσκον καὶ τοὺς πλατάνους ἐκαθήσκαμεν. Τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶνε τῷ ὄντι λαμπρόν! Μηδὲν δὲ ἢ ἐλάχιστον φυσικῆς ὠραιότητος ἔχει ἢ ἐκ τῶν δώδεκα ἀρχαιοτάτων τοῦ Κέκροπος πόλεων, ἢ Κηφισιά, ἀπέναντι τῆς φυσικῆς ὠραιότητος ἐκεῖνης. Οἷα μέρη ἔχει ἢ Ἑλλάς, τὰ ὅποια οὐδὲ κἄν βλέπουσιν οἱ διαρκῶς ζῶντες ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐδὲ κἄν δὲ γινώσκουσιν [οἱ ἀρκούμενοι νὰ μεταβαίνωσι τὸ θέρος εἰς Εὐρώπην καὶ νὰ βλέπωσι τὰς τεχνητὰς μόνον δεινροστεργίας καὶ τοὺς τεχνητοὺς πίδακας! Κατὰρθεῖν ἅπαν τὸ ἐκ πλατάνων σύσκιον ἐκείνο δάσος ἀληθῆς ἀργυροδίνης ποταμὸς καὶ εὐθυμοὶ ποιμένες ἐκεῖ καὶ ποιμενίδες νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν διακόπτουσι τὴν ἤρεμον σιγὴν τῆς φύσεως διὰ τοῦ αἰθοῦ των μυροδόλος δὲ αὐρῆν μέσω τῶν φυλλωμάτων ἐκείνων, εἰσερχομένη μέχρι τῶν μυχιατάτων τῆς ἀνθρώπινης καρδίας, μεθύσκει καὶ καθύλνει τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἔναντι ἀπλοῦται μεγαλοπρεπῆς ἡ ἀργυροῦς τῆς θαλάσσης τάπης. Ἀναπαράστασις ἀληθῆς τοῦ φυσικοῦ καλοῦ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ διημευρούοντος ἢ διανικτερούοντος εἰς τὰ μαγευτικὰ ἐκεῖνα ἐδάφη!

«Ἐνθυμοῦ ᾧ πατὴρ τὸ ἄροτρον».

Τέλος μετὰ τὴν ὕλην ἐξάωρον πορείαν ἀρικόμεθα ἐκείθεν εἰς Γεραιστὸν, τὴν πατρίδα τοῦ Γεραιστοῦ Γλαύκου, ἀθλητοῦ πύκτου, περὶ οὗ ἐδόξαζον ὅτι κατήγετο ἀπὸ θεοῦ θαλασσίου Γλαύκου (Παυσ. Ἠλ. 2, 10) καὶ ὅστις παλαίον ποτὲ ἐν Ὀλυμπίοις ἤθελε χάσει τὴν νίκην, ἂν μὴ ὁ πατὴρ τὸν συνεβούλευεν ἄνωθεν θεώμενος νὰ ἐνθυμηθῇ τὸ ἄροτρον. Ὁ Γεραιστός ἀκρωτήριον καὶ λιμῆν Μ.Α. τῆς νήσου Εὐβοίας, παρ' ἧν καὶ ἡ πόλις Γεραιστός, (κτισθεῖσα κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τοῦ Γεραιστοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ταιναρίου) εἶνε ἀρχαιοτάτα γνωστός. Ὁ Νέστωρ, ὁ Διομήδης καὶ ὁ Μενέλαος προσήνεγκον ἐν Γεραιστῷ θυσίαν τῷ Ποσειδῶνι «ἐς δὲ Γεραιστὸν ἐν νύχτι κατὰ γόνυ». Ποσειδάωνι δὲ πόλλ' ἐπιμῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες. (Ὀδ. γ. 177). Ὁ Ἀγκίσταλος ἐκεῖ τὸ πάλαι συνήθουσε τὸν στρατὸν του (Σ. Ἑλλ. 6, 3, 4). Ὁ δὲ Ἀθηναῖος Ἐριόλυκος — ἵνα παραλίπω τᾶλλα — ὁ υἱὸς τοῦ Εὐθύνοιο, ὁ ὁποῖος ἔλαθε τὸ ἀριστεῖον τῆς ἀνδρείας εἰς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐν Μυκάλη μάχην καὶ ὁ ὁποῖος ἐφρονέθη ἐν Κύρῳ εἰς μάχην μετὰ τὸ Ἀθηναίων καὶ Κερουστίων, ἐντεταριασμένος ἦν ἐν Γεραιστῷ. (Ἡρ. 6, 9, 105). Νῦν δὲ ἄμα τῇ εισόδῳ εἰς Γεραιστὸν δὲν βλέπη τις ἢ τὴν ἐρημίαν καὶ κτήματὰ τινὰ τῶν ἐκεῖ χωρικῶν ὠραῖα καλλισχημένα καὶ διηρημένα εἰς ἀγροὺς καὶ φυτείας. Ἐμπροσθεν δὲ τούτων ἐκτείνεται ἡ παρὰ τὸν Γεραιστὸν αἰγιαλός, Ἀεὺκῆ ἢ κτῆ ὠραιότατη καὶ ὁ ἑκπαλαὶ μέχρι τῆς σήμερον γνῶριμος λι-

μῆν τοῦ Γεραιστοῦ, νῦν Καστρί ἐπονομαζόμενος, ἀπέναντι τοῦ ὁποῖου κείται ὁ περίφημος τῆς Ἀνδρου φανὸς ἰδρυθεὶς ἐπ' ἐσχάτων διὰ τὰ σώζη ἀπὸ τὰ στενὰ ἐκεῖνα τοὺς ἐν ἀγρίᾳ τρικυμία παρὰ τὴν μαινομένην καὶ τραχεῖν ἀκτὴν τοῦ Καθηρέως εὐρισκομένους.

Ἐμπροσθεν τοῦ Γεραιστοῦ ἐκτείνεται μικρὸν νησίδιον Μύρτος, ἢ Μυρτώ πάλαι καλούμενον, ὅπερ φέρει νῦν τὸ ὄνομα Κασο-Μαντέλος καὶ χρησιμεύει μόνον διὰ τὰς βοσκὰς αὐτοῦ εἰς τοὺς ποιμένας καὶ ὡς ἔδοξα λαθρεμπορίου εἰς τινὰς Κερουστίους. Πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ δυσμὰς τοῦ λιμένος Γεραιστοῦ, ὅν θαυμασίως περιγράφει ὁ Κίπερτ, ἀτελεύτητος ἐκτείνεται ἡ μυρωμένη θάλασσα. Ἰστία λευκὰ καὶ καπνὸς ὑπομέλας πλανῶνται ὑπερθεῖν τοῦ ὕγρου. Ἄνεμος δὲ σφοδρῶς πνέων ἐκεῖ παρασύρει ἐνίοτε καὶ στάχνας καὶ καρποὺς καὶ ἄνθη τῶν ἀγρῶν καὶ προσκομίζει ταῦτα δῶρον οἰοεὶ καὶ θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ τριαινοπόρου Ποσειδῶνος, οὗ τὸ εὐρὸν καὶ μέγα κράτος διὰ τοσοῦτον περιφήμου ναοῦ θεοράπειον ἄλλοτε οἱ Γεραιστοῖται.

Περιεθόντες τὴν παρὰ τὸν λιμένα Γεραιστίαν πόλιν εὐθὺς εἶδομεν τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου συνοικισμοῦ ἀρχαίων κεράμων τμήματα ἐκείντο πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν ἢ δὲ ὅπτη γῆ] ἐμκρτύρει τὸ κατωκημένον τοῦ μέρους τεμάχια κίωνων καὶ τεθραυσμένων ἀγγείων, κόρακι, λύχνου καὶ ἄλλα ἄφθονα δυστυχῶς ἀνευ ἀνασκαφῶν εὐρισκόμενα καθιστῶσι τὴν ποιητικὴν ἐκείνην θέσιν ὅπως ἰδεώδη καὶ ἐμπνέουσι τὸν ἐπισκέπτην. Ἠγόρασα παρὰ χωρικοῦ τινος νόμισμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καθημένον καὶ ἔχοντος ἀνὰ χεῖρας ἀλέκτορα, ἔλαθον μετ' ἐμκυτοῦ τεμάχιον ἕλεον Ῥωμαϊκῶν χρόνων πρὸς ἀνάμνησιν ἐκ τῶν πολλῶν εὐρισκομένων καὶ ὑπέστρεψα, ἵνα ἀναπαυθῶ μετὰ τῶν συνοδοιπόρων μου εἰς τινὰ οἰκίσκον. Ἐλησμόνησα ὅμως νὰ προσθέσω, ὅτι σημαντικὸν τι λείψανον δὲν ἠδυνήθη νὰ εἶρω. Ἰχνη τοῦ περιλαλήτου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος δὲν σώζονται. Ὁρᾶται μόνον ναὸς Βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐκτισμένος πιθανώτατα ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μετὰ μικροῦ τείχους ἡ Βυζαντινῆς οὗτος ναὸς ἀνεκτίσθη νῦν καὶ ὠνόμασται ναὸς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, παραδόξως, διότι περιεμένε τις νὰ ἀκούσῃ, ὅτι εἶνε ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου μάλλον.

Περιέργως δ' εἶδομεν καὶ θέματα Βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐν Γεραιστῷ καὶ ἄλλα μεταγενεστέρων χρόνων μνημεῖα κατὰ χώραν, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἡ πόλις μέχρι ἐσχάτων ἤκμαζε, καὶ ἐκείθεν, φαίνεται, μετώκησαν οἱ ὑπολειπόμενοι εἰς τὰς χαράδρας καὶ φάραγγας ἐν δειναῖς ἐποχαῖς καὶ ἀπήρτισαν τὸ τοῦ Πλατανιστοῦ χωρίον.

Ἄλλ' ὁ Γεραιστός θὰ ἐνεῖχε καὶ πάλιν μεθ' ὁ-

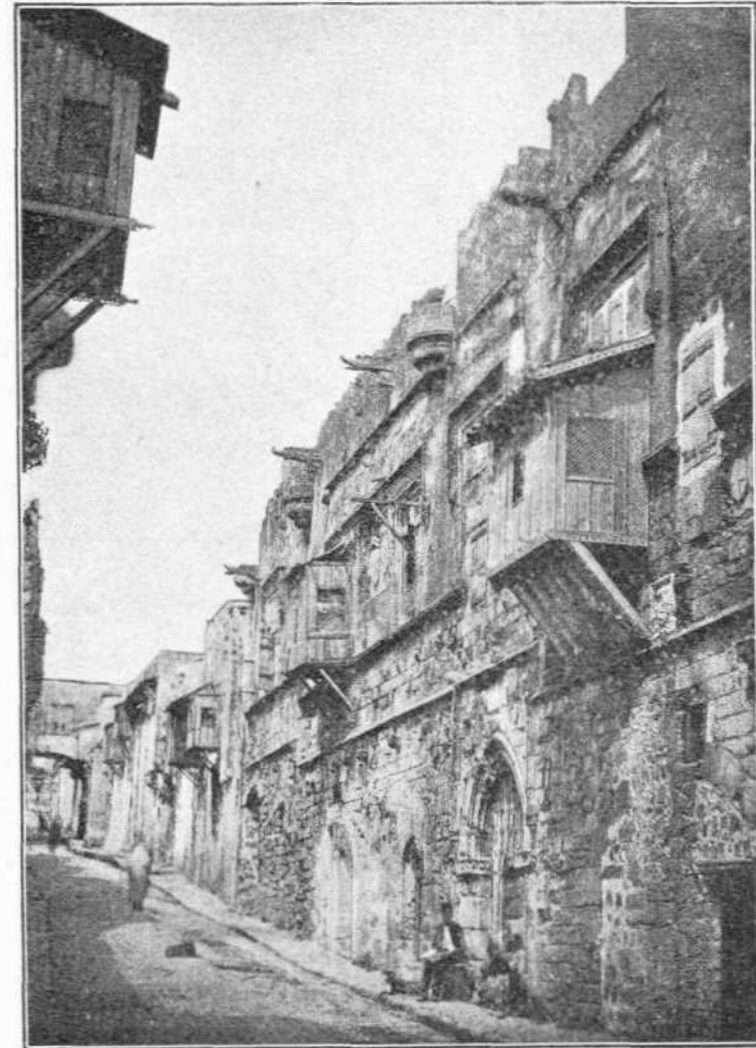
λας τὰς συμφορὰς πολὺ τι τῆς ἀρχαίας αἰγλης, ἢ μὴ οἱ πρό τινος ὀλίγοι τοῦ παραλίου κάτοικοι ἦσαν ἀναίσθητοι. Τὰ τέκνα τῶν ἀριστοτόκων Ψαριανῶν θὰ ἐξέλεπομεν σήμερον ἐν Γεραιστῷ κατοικοῦντα ἀντὶ τῶν παλαιῶν Γεραιστιῶν διότι ἐκεῖ πρῶτον προσωμοίθησαν ζητοῦντες νὰ συνοικισθῶσι μετὰ τὴν πανωλεθρίαν καὶ ἐκεῖ μέχρι σήμερον οἱ Ψαρινοὶ θὰ ἔζων ἄλλ' οἱ κρατοῦντες τῶν ἀγρῶν τότε ἄξεστοι χωρικοὶ οὐ μόνον δὲν προσεδέχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀπεδίωξαν

αὐτοὺς καὶ τοὺς ἠνάγκαζαν νὰ ζητήσωσι κατοικίαν νέαν εἰς τὴν νέαν Ἐρέτριαν οὐχὶ ὕγεινὴν οὐδὲ μέλλον τι παρέχουσαν.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μετὰ λύπης ἀπεμακρύνθημεν τῶν ὠραίων τοπίων. Τὴν λύπην ὅμως ἡμῶν ἐθεράπευσε κατὰ τι ἡ πανσέληνος, ἥτις πλησιφαῆς μὲς ἐφώτιζεν ἀντανεκλωμένῃ ἐπὶ τῶν ὕγρων κελεῦθων καὶ τῶν πηγῶν καθ' ὅλην τὴν παραλιακὴν πορείαν μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΟΔΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ ΕΝ ΡΟΔΩ:

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Ο ΑΜΒΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Πρὸ τινων μηνῶν δοκιμαὶ ἐγένοντο ἐν τῷ ναφ τοῦ Χριστοῦ τῆς Βιρμιγγάμης πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ τηλεφώνου εἰς τὸν ἄμβωνα. Ἡ δοκιμὴ ἐπέτυχε πληρέστατα, τὸ ἐγγεῖρημα ἐτέθη εἰς πρᾶ-

ξιν, καὶ ἡ λίαν ἐπιχειρηματικὴ ἐταιρεία τῶν Τηλεφώνων εἶνε σήμερον εἰς θέσιν νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς πλήρη ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, μετὰ τῆς κωδωνοκρουσίας, τῶν προσευχῶν, τῶν ἀντιφώνων, τῶν ψαλμῶν καὶ τῆς

διδασχῆς. Ὡς καὶ ὁ ἐνδεχόμενος βῆξ τῶν ἐκκλησιαζομένων ἀκούεται. Ὑπάρχουσι πολλὰ τάξεις ἀνθρώπων, εἰς οὓς μεγάλην εὐκολίαν παρέχει τὸ νέον τοῦτο ἐγχείρημα. Οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ κληνῆ- ρεῖς, οἱ ἐπὶ μακρὴν ἐστερήθησαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, δύνανται τώρα νὰ εἶνε παρόντες, ἢν οὐχὶ τῆ σκαί, τοῦλάχιστον τῆ ἀκοῆ. Ἐπειτα εἶνε οἱ φρουροὶ καὶ οἱ ὑπεύθυνοι διὰ δημοσίας ὑπηρεσίας, αἵτινες εἶνε πάντοτε ἀπασχολημένοι τὴν Κυριακὴν. Μέχρι τοῦ νῦν περὶ τοὺς ἐξήκοντα ἄνθρωποι ὠφελήθησαν ἐκ τῆς εὐσεβοῦς ταύτης ὑπηρεσίας τοῦ τηλεφώνου, αἵτινες ἄλλως θὰ ἔμενον ἐπὶ χρόνους ἀνεκκλησιαστοί.

ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ

Ἰδὲν τινὰ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αγορεύσεων, ὅσκι ἀφαιρνοῦνται κατὰ τὴν ἐνιαύσιον ἀρχὴν τοῦ λόρδου δημάρχου τοῦ Λονδίνου, δύναται νὰ λάβῃ τις ἐκ τοῦ παραδείγματός τοῦ πρώην λόρδου δημάρχου Οὐάιτχεντ, ὅστις προσεφώνησεν οὐχὶ ὀλιγωτέρως τῶν 1,900 ἀμειψομένων καὶ συναθροίσεων. Πολλὰκις συνέβαινε ν' ἀπαγγέλλῃ ἐξ καὶ ἐπτά προσφωνήσεις τὴν ἡμέραν, ὧν τινες εἶχον καὶ μῦθος ἰκανόν· τὰ δὲ θέματα τῶν περιλαμβανούσι σχεδὸν ὅλον τὸ πεδῖον τῶν νεωτέρων καὶ συγχρόνων ζητημάτων, οἷον τοῦ κοινωνικοῦ, τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ καλλιτεχνικοῦ, τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ζητήματος. Ὡστε, διὰ νὰ δημουργήσῃ τις ἐπαξίως ἐπὶ ἐν ἔτος τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως, πρέπει νὰ διακρίνεται καὶ ἐπὶ ἐγκυκλοπαιδικῆ μορφώσει καὶ πολυμαθείᾳ.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΜΕ ΝΕΡΟΝ

Πρωτότυπος μονομαχία ἐγένετο προσφάτως ἐν Ἀμβέρσῃ, ἀπέναντι τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου. Δύο κύριοι ἐκ Λιέγης, ἀφοῦ εἶχον κουρασθῆ ἐκ περιπάτων καὶ θεαμάτων δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐλάμβανον ἀναψυγὴν ἐν τινι καφεναίᾳ τόσον ἐνεργῶς, ὥστε ἀπὸ τοῦ ζήσου εἰς τὸ βράδι καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιχειρημάτων εἰς τὰς ὕβρεις, κατήντησαν εἰς τὰ ῥαπίσματα. Αἷμα μίνον ἠδύνατο νὰ ἐκπλύνῃ τὰ ἀμοιβαίως τῶν ὕβρεις, ἀλλ' ἐπειδὴ θανάσιμα ὄπλα δὲν ἦσαν ἀναγεγραμμένα εἰς τὰς πινακίδας πρὸς χρῆσιν τῶν θαμώνων, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ καφεναείου ἐπρότεινε ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ὁδὸς ἦτο ἐρημος, οἱ ἀντίπαλοι ἠδύνατο νὰ ἐκμηδενίσωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον διὰ τῆς ψυχρολουσίας, καὶ ἐνεχείρισεν εἰς ἑκάτερον εὐδίαστακτον ὕδακτλίν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ δὲν εἶνε τόσον παροξυντικὸν μέσον, οἱ μαχόμενοι, ἀφοῦ ἐβράχυναν εἰς τὸ κόκκαλον, ἐσφιγγαν ἀλλήλων τὰς χεῖρας καὶ ἐπῆγαν ν' ἀλλάξωσιν ἐνδύματα.

ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ἰατρὸς: Σοὺ ἔρχονται συχνὰ οἱ πόνοι, κύρ Δημήτρι;

Δημήτρις: Κάθε πέντε λεπτά.

Ἰατρὸς: Καὶ βραστοῦν πολὺ;

Δημήτρις: Ὡς μιστὴ ὥρα!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν συνεδρίῳ τῆς Ὑγεινῆς καὶ τῆς Λαογραφίας ὁ Ἀγγελοσ Τζῶν Κούδ ἐπαρουσίασε στατιστικὴν τινὰ τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως ἐκπλήξασαν καὶ τοὺς ἐνθουσιωδιστάτους τῶν φιλολόφων. Ἐπὶ παραδείγματι, εἶπεν ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς γιγαντιαίας πόλεως μεγάλως ὑπερβάλλει τὸν πληθυσμὸν τεσσάρων συλλήβδων τῶν μεγίστων εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν, τῶν Παρισίων, Βερολίνου, Βιέννης καὶ Ρώμης· προσέθετε δὲ ὅτι ἂν αἱ μεγάλαί τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως λεωφόροι ἐσχηματίζοντο εἰς συνεχῆ γραμμὴν, θὰ ἠδύνατο τις νὰ ὀδεύσῃ δι' αὐτῆς ἀπὸ Λονδίνου εἰς τὸ δυτικώτατον τῶν Βρετανικῶν νήσων, κἀκεῖθεν διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου Ἀγ. Λαυρεντίου, ἢ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν ἠδύνατο νὰ διατρίψῃ τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν πολὺ πέραν τῶν Οὐραλίων. Εἶπεν ὅτι οἱ σωληνες τῶν ὑδραγωγείων τῆς πόλεως ἠνωμένοι θὰ ἐξετείνοντο εἰς ἀπόστασιν 4,760 μιλίων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν θνησιμότητα τῆς μεγαλόπολεως, αὕτη, ἐνὸς πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, τῷ 1680, ἦτο 80 ἐπὶ τοῖς χιλίοις κατ' ἔτος, κατὰ τὸ 1890 εὐτυχῶς ἠλαττώθη, εἰς 19 ἐπὶ τοῖς χιλίοις.

+

Τὸ Βρετανικὸν θησαυροφυλάκιον ἐπλήρωσε κατὰ τὰ τελευταία τέσσαρα ἔτη τὰ ἐπόμενα πρὸς διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν ἀνωτέρων δικαστικῶν ἐπιτρόπων τοῦ Στέμματος ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ. Ὁ μὲν Γεν. εἰσαγγελεύς, πλὴν τοῦ μισθοῦ τῶν 7 χιλ. λιρῶν ἐτησίως ἔλαθεν ὡς ἐπιμίσθια τῷ 1887—1888, λίρας 4,655, τῷ 1888—1889, 5,014, τῷ 1889—1890, 2,179 καὶ τῷ 1890—1891, 2,782. Ὁ δὲ γενικὸς σύμβουλος ἔλαθε πλὴν τοῦ μισθοῦ τῶν 6 χιλ. λιρῶν ἐτησίως τὰ ἐξῆς ἐπιμίσθια κατὰ τὰ 4 ἔτη: 3,779—5,056—2,300—2,044. Ὁ λόρδος συνήγορος τῆς Σκωτίας ἔλαθεν ἑκάς τοῦ μισθοῦ τῶν 3,279 λιρῶν καὶ 20 σελινίων, ἐπιμίσθια μέχρι 89 λιρῶν διὰ τὰς μὴ ἐριστικὰς ὑποθέσεις, καὶ ἄλλα ἀπὸ 137 μέχρι 547 λιρῶν διὰ τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀπαιτούσας δικαστικὸν ἀγῶνα. Ὁ γενικὸς σύμβουλος τῆς Σκωτίας, πρὸς τῷ μισθῷ τῶν 955 λιρῶν ἔλαθεν ὡς ἐπιμίσθια διὰ τὰς διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις ἀπὸ 135 μέχρι 421 λιρῶν, καὶ ἀπὸ 19 μέχρι 39 διὰ τὰς μὴ διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις. Τὰ ἐπιμίσθια τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελεύος τῆς Ἰρλανδίας, ἔχοντος 5 χιλ. λιρῶν ἐτήσιον χορηγῆμα, ἀνέβησαν ἀπὸ 989 εἰς 1,722 λιρῶν κατὰ τοῦ γενικοῦ συμβούλου τῆς Ἰρλανδίας, ἔχοντος δισχιλίων λιρῶν μισθοδοσίαν, ἀνῆλθον ἀπὸ 127 εἰς 788 λιρῶν.

+

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τὴν ἀριστοκρατικὴν συνοικίαν τοῦ Λονδίνου, τὸ Δυτικὸν Ἄκρον, ἐπέδραμα στίφος γυναικῶν, αἵτινες κηρύττουσιν ὡς ἐπαγγελμα αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν τοῦ γυναικείου φύλου. Αἱ γυναῖκες αὗται σπουδαίως ἐπαγγέλλονται ὅτι θὰ εὐμορφῶνουν πᾶσαν γυναῖκα, ἥτις ἠθελε πληρωθῆ πρὸς τοῦτο ἀπὸ 60 μέχρι 180 λιρῶν στερλινίων. Ἀμερικανισ-δὲ τις πληρώνεται 30 λίρας τὴν ἑβδομάδα, καὶ ὑποβάλλει τὰς πελάτιδάς τῆς εἰς ἰδιάζουσάν τινὰ θεραπείαν καὶ δίκαιον ἐπὶ ἐξ ἡ ὀκτώ μηνῶν διακοῦσαν, κατόπιν τῶν ὁποίων ὑπόσχεται, διὰ τῶν βοτάνων καὶ

τῶν μεθόδων τῆς, νὰ καθιστᾷ τὰς λαΐδας πολὺ ὠραιότερας παρ' ὅσον ἡ ρυσις τὰς ἐπέλασεν. Ἐλπίζεται ὅτι κατόπιν θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν Εὐρώπην τὴν ἡπειρωτικὴν. Ἴσως ἔλθῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα λοιπόν.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἐμεθε εὐχρηστημένοι διότι εἴμεθε εὐτυχεῖς, καὶ δὲν εἴμεθε εὐτυχεῖς διότι εἴμεθε εὐχρηστημένοι.

ἽΟλην μαζὴν τῶν βασιλευσάμεθα διὰ νὰ μανθάνωμεν καὶ διὰ ν' ἀπομανθάνωμεν. Τὸ εὐτύχητον εἶνε πολλὰκις ὠφελιμώτερον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Τὴν παρελθούσαν Τετάρτην ἐγένετο ἡ ἐναρκίς τῶν ἐπιστημονικῶν διαλέξεων ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ, παρόντων τοῦ πρέσβους τῆς Γαλλίας, τῶν διευθυντῶν πρῶτον τῶν ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῶν σχολῶν, τοῦ πρωτεύοντος τοῦ Ἐθν.-Πανεπιστημίου καὶ πολλῶν ἑκ τῶν ἐν Ἀθῆναις λογίων. Ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς κ. Ὡμὸλ ἀνήγγειλεν ἐν πρώτοις μετὰ λύπης τὸν θάνατον τοῦ ἀρχαιολόγου καὶ ἀλλοτε ἑταίρου τῆς Γαλ. Σχολῆς Ρεῖμαν. Κατόπιν ἀνεκοίνωσε διαφόρους ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀλμυροῦ, ἐξ ὧν φέρονται εἰς φῶς, μεταξὺ ἄλλων, καὶ νέα ὄλωσ γεωγραφικὰ ὀνόματα ἀρχαίων πόλεων. Ἀνεκοίνωσε προσετὶ διαφόρους ἄλλας ἐπιγραφὰς τῶν νήσων Κῶ, Λέσβου, Κοζίκου, Κίου, Φιλαδέλφειας, Ἀπαμείας, Κελαινῶν, Ἐρυθραίας. Εἶτα ὠμίλησε διὰ μακρῶν περὶ ἀγάλματος εὐρεθέντος ἐν Ἰσπανίᾳ, ὅπερ ἄλλο μὲν ἐξελέμβανον ὡς ἔργον προϊστορικῆς τέχνης, ἄλλοι δὲ ὡς ἀπομίμησιν αἰγυπτιακῆς καὶ ἄλλοι ὡς Γοθικῆν, ὁ δὲ κ. Ὡμὸλ ἐπιθεδαιώτα τὴν γνώμην τοῦ Heuzey, παρέστησεν ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ Γ' καὶ Ε' αἰῶνος π. Χ. χρονικὸν διάστημα καὶ ὅτι ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ ἐπέδρασεν ἡ ρωμαϊκὴ τέχνη καὶ ἡ τῆς ἐν τῇ Ἰθρηκῇ γερονήσῳ Ἑλληνικῆς ἀποικίας. Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ἐπιβεβαιούται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄγαλμα εὐρέθη εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς γερονήσου, ὅπου ἦτο ἡ Ἑλληνικὴ ἀποικία. Κατόπιν ὁ ἑταῖρος τῆς Σχολῆς κ. Chamonard ἐπέδειξε φωτογραφίας τοῦ ἐν Λαγίνα τῆς Καρίας ναοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κοσμοῦντων τὴν ζωοφόρον αὐτοῦ ἀναγλύφων ὑπεστήριξε δὲ ὅτι ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ἀπομίμησις τοῦ ἐν Περγᾶμο ναοῦ.

—Κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα ἐνηργήθησαν ἐν Ἀρκαδίᾳ ἀνασκαφαὶ διὰ τὴν Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Β. Λεονάρδου. Ἐγένοντο δὲ αἱ σκαφαὶ ἐν τῷ δήμῳ Ἐλευσίνος μεταξὺ τῶν ἀρχαίων πόλεων Ὤφριδος καὶ Θελοπούσης προκληθείσαι μὲν ἰδίᾳ ὑπὸ τῆς πρὸ ἐτῶν εὐρέσεως ἀγάλματος γυναικὸς γονυκλινοῦς, εὐτυχῆσαι δὲ διὰ τῆς ἀποκαλύψεως δύο ἀγνωστων ναῶν. Τὰ παρὰ τὸν Λάδωνα ποταμὸν μέρη, ἐνθα ἔκειτο τὸ ἱερὸν τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος, δὲν ἐξηρευνήθησαν, διότι ἐνεκα τῆς μακρῶν χωρίων θέσεως ἀποβαίνει δυσχερὲς ἐστὶν ἐν καιρῷ χειμῶνος ἡ ἐκεῖ ἐργασία. Αἱ ἀλλαγῶ ὅμως γενόμεναι σκαρικαί ἔρευναι ὑπῆρξαν ὁπωσδήποτε εὐτυχεῖς. Τῶν δύο εὐρεθέντων ναῶν ὁ μὲν ἐπὶ ὑψηλῆς ἀκροπόλεως παρὰ τὸ χωρίον Βάχλιαν κείμενος ἦν ὄλωσ γυναικὸς εὐρημάτων. Ἐν αὐτῷ σώζεται τὸ ὑ-

πόβαθρον, ἐφ' οὗ ἦν τὸ ἀπολεσθὲν ἄγαλμα τοῦ λατρευομένου θεοῦ, ἐκ τοῦ σχήματος δὲ αὐτοῦ κυρίως εἰκάζεται ὅτι ὁ ναὸς ἀνήκει εἰς τὸν Δία καθήμενὸν ἐπὶ θρόνου. Ἡ οἰκοδομία τοῦ ναοῦ τούτου ἔχοντος μήκος 9 μ. καὶ πλάτος 6 μ. ἀνάγεται εἰς καλοὺς ἐλληνικοὺς χρόνους. Ὑλὴ δὲ, ἐξ ἧς οἰκοδομήθη τὸ κτίριον τοῦτο (ἦγον τὰ σωζόμενα κάτω μέρη τῶν τοίχων) ὡς καὶ τὰ ἄλλα, περὶ ὧν κατωτέρω, εἶνε ὁ ἐγχώριος λευκὸς τιτανόλιθος κεκοιμημένος συνήθως εἰς πλάκας, μαρμάρου δὲ οὐδὲ σύντριμμα του εὐρέθη, ὅπερ ἄλλως ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ διὰ τὸ δύσβατον τοῦ τόπου δυσχεροῦς τῆς μεταφορᾶς. Ὁ δὲ ἕτερος ναὸς παρὰ τὸ χωρίον Διθριτσάν εὐρεθεῖς καὶ εἰς ὕψος 0,80 μ. σωζόμενος, ἔχων δὲ τὸ αὐτὸ μὲν καὶ ὁ προηγούμενος πλάτος, διπλάσιον δὲ μήκος, ὑπῆρξε πλουσιώτερος εἰς εὐρηματα. Καὶ τούτου μόνον τὸ βάθρον (ἄνευ τοῦ ἀγάλματος) εὐρέθη κατὰ χώραν ὑποδηλοῦν διὰ τοῦ σχήματος, ὅτι ἡ λατρευομένη θεοτῆς ἦτο μίᾳ καὶ πιθανῶς ὀρθία. Ἐκ τῆς αὐτῆς εὐρεθείσης κεφαλῆς πηλίνου εἰδωλίου Ἀθηνᾶς, ἐκ δίσκου πηλίνου φέροντος γοργόνειον καὶ ἐξ αἰγμῶν δορατῶν (σιδήρων) κρινόμενος ὁ ναὸς ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλ' ἐκ κρατηριδίου χαλκοῦ, ἐφ' οὗ ἐπιγραφὴ Κόρα καὶ ἐκ 15 περίπου κεφαλῶν πηλίνων εἰδωλίων νεαρῶς γυναικὸς (σημειωθῆτω ὅτι ἀνδρικοῦ εἰδωλίου οὐδὲ τεμάχιον εὐρέθη) εἰκάζεται ὅτι ὁ ναὸς ἀνήκει εἰς τὴν Κόρην, καίτοι δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ πρώτη ὑπόθεσις. Ἐκ τῶν εὐρημάτων, ἐν οἷς μνηστὴς ἄστια εἶνε καὶ δύο χαλκᾶ μικρὰ κύμβαλα καὶ οἰνοχοῖδιον, συνάγεται ὅτι ὁ ναὸς διετεθεῖτο τοῦλάχιστον μέχρι τῶν τελευταίων ἐλληνικῶν χρόνων. Ἐν τέλει μνημονευθῆτω καὶ ἕτερον κτίριον ἀνασκαφῆν παρὰ τὸ χωρίον Βουτσί. Μήκος καὶ πλάτος ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἐν Βάχλιᾳ ναὸς. Ἡ εἰσοδος αὐτοῦ καίτοι ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῶν μακρῶν πλευρῶν, διαίρει δὲ οὐδεμίαν φερέν ἴσως αὐτόθι ποῦ ἔκειτο τὸ ἱερὸν τοῦ Καουσίου Ἀσκληπιοῦ, τὸ δὲ ἐν λόγῳ κτίριον ἦτο οἶκος τοῦ ἱερέως ἢ ἄλλου. Σημειώσεως ἄξιον φαίνεται ὅτι οὐδαμῶν σχεδὸν εὐρέθη κίονος ἢ θρησκῶ τεμάχιον. Ἡ ἑλλειψίς αὕτη, καίτοι δὲν δικαιοῦσιν πορτοκάλια περὶ τῆς ἀρχῆς ἀνοικεῖται τοιοῦτων λιθίνων ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν, εἶνε ὁπωσδήποτε διδακτικὴ συνδυαζομένη καὶ πρὸς ἄλλας ἀναλογίας καὶ σχέσεις. Ἡ οἰκοδομικὴ τέχνη ἐν τοῖς ἀποκεντροῖς τούτοις τόποις ἤσκατο καθ' ἄλλους κανόνας καὶ τύπους, ἐκ πλίνθων δὲ καὶ ξύλων πιθανῶς συνέκειντο πλεῖστα τῶν οἰκοδομημάτων. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται, αἵτινες ἄλλως καὶ μέχρι τοῦδε ἀπέληξαν εἰς εὐάρεστα ἀποτελέσματα, εἶτι αἰσιώτερα προοιωνίζονται ἐπὶ τῇ μελλούσῃ ἐπαναλήψει τῶν ἐκεῖ ἔρευνῶν, ὅτε καὶ πιθανώτατα θὰ καθορισθῇ ἡ θέσις τοῦ τῆς Δήμητρος ἱεροῦ καὶ τῶν παρὰ Παιουσίαν καταγεγραμμένων χωρίων. Ταῦτα κατ' ἀνακοίνωσιν ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος.»

Φιλολογικά

Καθηγητῆς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λιβερούλης διωρίσθη ὁ κ. Κ. Κουρῆς. Ὁ κ. Κουρῆς, ἀνὴρ λόγιος καὶ ἀριστα κατηρτισμένος διὰ τὴν ὑψηλὴν θέσιν εἰς ἣν ἐκλήθη, βεβαίως θὰ εὐδοκίμησῃ εἰς ταύτην, θὰ ἐργασθῇ δὲ τελεσφόρως καὶ ὑπὲρ τῆς σπουδῆς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὑπὲρ τῆς κατισχύσεως τῆς νεοελληνικῆς προφορᾶς καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων.

Καλλιτεχνικά

Ὁ ἀντιβασιλεύς τῆς Βαυαρίας ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐνταῦθα ἀρχιεπισκοπὴν τῶν Καθολικῶν τὰς εἰκόνας τῶν ἀειμνήστων βασιλέων τῆς Ἑλ-

λίδος Ὁθωνος καὶ Ἀμυλίας καλλιτεχνικώτατα ἐξεργασμέναις.

Μουσικά

Τὴν 5 Δεκεμβρίου ν. συνεπληρώθη ἡ ἑκατονταετηρίς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Μότσαρτ ἡ δ' ἐπισημοτάτη αὕτη ἡμέρα ἐφορτάθη πανηγυρικώτατα ὑπὸ τοῦ ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ μουσικοῦ κόσμου. Ὁ Μότσαρτ ἐγεννήθη τὴν 27 Ἰανουαρίου 1756 ἐν Σαλτςβούργῳ καὶ ἀπέθανεν τῇ 5 Δεκεμβρίου

1781 ἐν Βιέννῃ, ὅπου καὶ ἐτάφη. Καίπερ ἀποθανὼν τόσοῦν πρόωρος, κατέλιπεν ὑπὲρ τὰ 600 μουσικὰ ἔργα, μεταξὺ τῶν ὁποίων βεβαίως ἐπιφανεστάτην θέτιν κατέχει τὸ μελόδραμά του «Δὸν Ζουάν.»

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Καθαρισμὸς σπόγγων

Οἱ ἐκλεκτοὶ σπόγγοι, τοὺς ὁποίους μετὰ τὸ ζυμῆθαι διὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα, καθαρίζονται μὲ λεμονίον κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Βρέγονται μὲ τὸν ζυμὸν τοῦ λεμονίου, ὥστε νὰ ἀπορροφήσουν αὐτὸν εἰς ὅλους τοὺς πόρους τῶν καὶ τρίβονται διὰ τοῦ ελαιοῦ τοῦ λεμονίου ἔπειτα τίθενται εἰς νερὸν ψυχρὸν μὲ τὰ λείψανα τοῦ λεμονίου καὶ μένουσιν ἐκεῖ ἐπὶ μίαν νύκτα, τὴν δὲ πρωΐαν εἶνε καθαρῶτατοι. Οἱ σπόγγοι δὲν πρέπει νὰ σκωπιζῶνται ποτέ. Ὅταν θελετε νὰ σκωπιωσῆτε, ἀντὶ τοῦ σπόγγου ἤμπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῆτε μίαν ἄκραν ἀπὸ τὸ πρόσωπον, ἂν δὲν ἔχετε ἐπίτηδες χειρῶν καὶ χροῦδων τῶν ὄψεσιν.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Ὁδὸς τῶν Ἴπποτων ἐν Ῥόδῳ

Ἡ Ῥόδος εἶνε νήσος ἐνδιαφέρουσα διὰ τε τὰ ἐκεῖ σωζόμενα λείψανα τῆς ἀσολιότητος καὶ διὰ τὰ μεσαιωνικὰ οἰκοδομήματα τῶν Ἴπποτων ὧν πολλὰ σώζονται ἀκέραια ἐν τῇ πόλει. Ἡ Ῥόδος (πόλις) κτίσθησθεῖσα τῷ 408 π. Χ. διαίρεται εἰς τὴν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἔνθα κατοκοῦσιν οἱ Ὁθωμανοὶ καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἔνθα κατοκοῦσιν οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι· ἐδῶ ὑπάρχουσιν οἰκοδομαὶ, καθαραὶ ἑδοί, τὸ Σεβαστεῖον, εἶθα διαμένει ὁ

Βαλῆς, μία δεινὸσφύτος παραλιακὴ ὁδὸς, γραγισμεύουσα ὡς περίκλιτος, ἐκκλησιᾶν, σχολεῖα κλπ. Ἐντὸς ὅμοιο τοῦ Καστροῦ πλήρης μεταίων. Ἐκεῖ δύναται τις νὰ εἶδῃ τὸ νοτακομῆσιον τῶν Ἴπποτων μεταποιηθῆναι ἤδη εἰς ἀποθήκην, τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀποστόλων μετατραπείσιν ὑπὸ τοῦ Σουλτανοῦ εἰς ἐλαμίον, καὶ τὴν Ὀδὸν τῶν Ἴπποτων, ἔνθα κατῴκει ὁ Μάγιστρος, ὁ ἀνώτατος ἄρχων τῆς νήσου καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς. Ἐπὶ τῆς ἀξιοπεριέργου ταύτης ὁδοῦ, στενῆς καὶ μακρᾶς, σώζονται ἄπαται αἱ μεσαιωνικαὶ οἰκίαι, καὶ σήμερον κατοικοῦμεναι, ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ὁποίων βλέπει τις διὰ φερα τῶν Ἴπποτων σύμβολα, γεγλυμμένα ἐπὶ μαρμαρίων πλακῶν, οἷον σταυρούς, λέοντας κλπ. ἐντεῦθεν διάφοροι μυστηριώδεις δίοδοι ὀδηγοῦσι πρὸς τὰ ἔσω.

Γ. Σ. Φραγκοῦδης

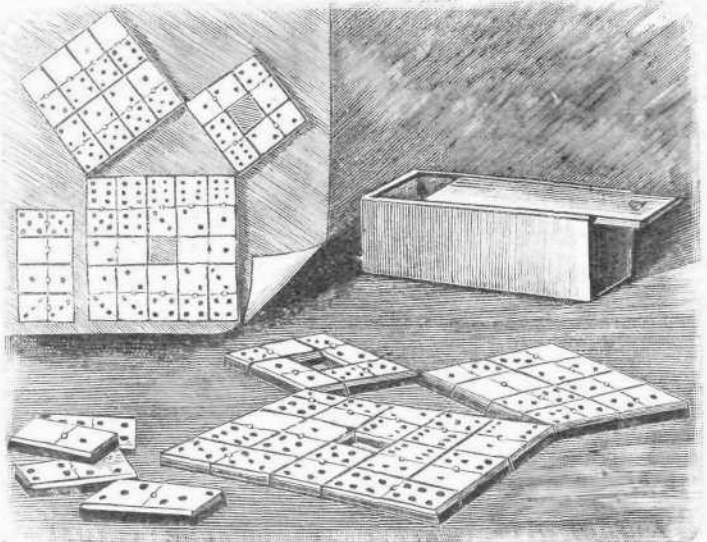
ΠΑΙΓΝΙΑ

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἐκατομῆς

Ὅχι ἐπὶ τοῦ κυκροπίνακος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ τὸ δόμινον, ἤμπορεῖ ν' ἀποδειχθῇ τὸ περιφημὸν θεώρημα τοῦ Πυθαγόρου, ὅτι «τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας ἰσοῦται μὲ τὸ ἄρροισμα τῶν τετραγώνων τῶν δύο ἄλλων πλευρῶν.»

Σχηματίσατε διὰ κοκκίων τρίγωνον, τοῦ ὁποίου ἐκαστὴ πλευρὰ ἔχει κατ' ἀνάλογίαν διατῆσεις 3, 4, 5.

Ἐκαστὸν κόκκλον ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τετραγωνίδια. Ἦνα συμπληρωθῆ ἅσπρον τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας θὰ χρειασθῶν 12 κόκκαλα καὶ εἰς τὸ μέσον θὰ μείνῃ ἐν τετραγωνίδιον κενόν. Ὡστε τὰ ὅλα τετραγωνίδια εἶνε 25. Καθ' ὅμοιον τρόπον συμπληροῦται ἡ μικροτέρα πλευρὰ μὲ 4 κόκκαλα καὶ ἐν τετραγωνίδιον κενόν, ἐν ὅλῳ 9. Καὶ ἡ πλευρὰ τῶν 4 τετραγωνιδίων συμπληροῦται ἐντελῶς διὰ 4 κοκκίων, ἤτοι διὰ 16 τετραγωνιδίων. Ἀλλὰ 16 τετραγωνίδια τῆς μιᾶς πλευρᾶς καὶ 9 τῆς ἄλλης ἀποτελοῦν τὸν ἀριθμὸν 25, ἤτοι τὰ τετραγωνίδια, ὅσα περιέχει τὸ τε-

τράγωνον τῆς ὑποτείνουσας. Ὅπερ ἔδει δεῖξαι. Ἀλλὰ δι' ἰδιαίτερας προσοχῆς κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν κοκκίων ἤμπορεῖ ν' ἀποτελεσθῇ σχῆμα ὅπως φαίνεται πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῆς εἰκόνας, ὅπου καὶ τὸ ἄρροισμα τῶν πόντων τοῦς ὁποίους περιέχουσιν τὰ τρία τετράγωνα εἶνε 27·48·74 ἤτοι 27+48=75.